27րդ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7418 — 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1910 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 29 Sept. 1910 27me année N. 7418

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ էջը
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք
ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ՌՈՏՈՍԹՈՅԻ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Ինչպէս ուրիշ առթիւ գրած եմ, Ռոտոսթօ դատապարտուած քաղաք մըն է կարծես. ինչ որ էր 100 տարի առաջ, միեւնոյնն է, բնաւ փոփոխութիւն կրած չէ, և այնչափ աւանդապահ է ու նորութեանց հակառակ՝ որ կը ցաւիմ ըսել թէ դեռ շատ տարիներ փոխուելիք չունի։ Նեղ և օձապտոյտ փողոցներ, խորտուբորտ սալայատակներ, փայտաշէն խարխուլ տուներ, ամէն կողմ սփռուած աւրակներ, ամառուան մեծ մասը ցամքած աղբիւրներ, հնաւանդ սայլեր, մէկ քանի լիւքս լամբարներէ զատ, փողոցներուն անկիւնը կախուած միջնադարեան լապտերներ, նեղ մաքսատուն մը, կարճ ու խախուտ նաւամատոյց մը, աւերակ կառավարչատուն մը, եւլն. կը յատկանշեն ծննդով հին և կերպարանքով հին այս քաղաքը։ Հոս բնաւ հոգ չի տարուիր փողոցները լայնցնելու եւ ուղղելու, սալայատակները կանոնաւորելու, պարտէզներ հասցնելու, դուրսէն ջուր բերելու, անել փողոցները բանալու, նաւամատոյցը երկնցնելու, վերջապէս չի խորհիր բոլոր այն միջոցներուն վրայ որոնք թէ՛ վաճառականութեան զարգացման և թէ բնակիչներու հանգստութեան կը նպաստեն։

Քանի մը ամիս առաջ Սէրեւլեան երկաթուղիներու Մուրատլը կայարանէն մինչեւ քաղաքս երկաթուղի մը շինելու ծրագիր մը կար, այն ալ չի յաջողեցաւ նոյն երկաթուղիներու Ընկերութեան մերժումին պատճառաւ, մինչդեռ Քըրքքիլիսէ—Պապաէսքի ճիւղը սկսած է շինուիլ։ Հիմա ալ որոշուած է նաւահանգիստ մը շինել հոս, յատակագիծը ու կանոնագիրը պատրաստուած են, բայց դեռ խնդրարկու մը չէ ներկայացած, եւ չեմ գիտեր թէ ե՛րբ պիտի ներկայանայ։ Ըստ որում դէպի յունական և պուլկարական սահմանագլուխները զինուորական առաքումներ մեր նաւահանգիստէն կը կատարուին, նոր նաւամատոյց մը շինուեցաւ փայտաշէն և ցիցերու վրայ, որ բաւական հաստատուն է, բայց դժբախտաբար շատ կարճ է, հազիւ 60 մեգր երկայնութիւն ունի, այնպէս որ փոխադրանաւերը դժուարաւ կրնան մօտենալ անոր. հետեւաբար զօրքերը ու ձիերը ստիպուած են նաւակներու միջոցաւ շոգենաւերէն ելլել նաւամատոյց, ինչ որ թէ՛ ծախք, թէ յոգնութիւն, թէ ժամանակի կորուստ և թէ արկածներ կը պատճառէ։ Չեմ հասկնար թէ ինչո՞ւ համար մինչեւ նաւամատոյցը գոնէ 100 մեգր երկայնութեամբ չշինուեցաւ, որպէսզի կարելի ըլլայ փոխադրանաւերէն անմիջապէս ցամաք ելլել։

Փոխանակ փորձառութենէն օգտուելու՝ նոյն սխալը գործելու վրայ է նաեւ տեղւոյս մաքսատան տնօրէնութիւնը։ Մաքսատունն ալ ունի իր նաւամատոյցը, նեղ և հազիւ 30 մեգր երկայն, զոր այս օրերս սկսած է նորոգել և 30 մեգր եւս երկնցնել. այսպէս՝ քիչ առնէն 60 մեգր երկայն նաւամատոյց մը պիտի ունենանք, որուն դժբախտաբար չպիտի կրնան մօտենալ շոգենաւերը, ճամբորդները ու բեռները առնել տալու համար. հետեւաբար խեղճ և համակերպող ժողովուրդը պիտի ստիպուի դարձեալ նաւակներ նստիլ թէ՛ անհանգիստ ըլլալու և թէ մարդ գլուխ 10 մեթալիկ վճարելու համար։ Պոլսեցիք պիտի զարմանան, երբ լսեն թէ նաւամատոյցէն մինչեւ շոգենաւ 40–50 մեգր տեղ նաւակով երթալու համար, պէտք է վճարել անպատճառ ոչ թէ 10 փարա՛ այլ 100 փարա։ Պատրաստ ենք այս անհատատալի վարձքը վճարելու շոգենաւ երթալու կամ շոգենաւէն ելլելու համար գոնէ առանց նաւակին անհանգստութեան ենթարկուելու, եթէ շոգենաւը մօտեցած ըլլար նաւամատոյցին. բայց թէ՛ անհանգիստ ըլլալ եւ թէ այսչափ վարձք վճարել, ասիկա օրէնքի հակառակ է, ասիկա խղճի հակառակ է։ Ըսածներս կատարելապէս հասկնալու համար պէտք է շոգենաւի օր մը գտնուիլ նաւամատոյց, երբ արդէն խճողուած կ'ըլլայ բեռներով ու ճամբորդներով։ Կիներ ու տղաքներ վախով դողով կամ գրկուելով քշնուելով կը մտնեն նաւակ մը, որ քիչ մը հեռանալէ վերջ կը կենայ, որպէսզի ամէն ճամբորդ իր հարիւր փարա պարտքը վճարէ. եթէ մէկը ստակ չունենայ կամ յամառի պակաս վճարելու, նաւակը տեղէն չի շարժիր մինչեւ որ վարձքը ամբողջովին չգանձուի։ Ծովին տէրը մակուկավարներն են կարծես որոնք ընկերութիւն մը կազմած են այսպէս ժողովուրդը նեղելու համար, ինչ որ շատ անգամ վէճերու առիթ կուտայ ի ներկայութեան ոստիկաններու որոնք անտարբեր հանդիսատես կ'ըլլան։ Կառավարութեան մօտ ժողովուրդին կողմէ բողոքներ անլսելի մնացած են, ուրիշ մակուկավարներու աւելի նպաստաւոր պայմաններով ճամբորդներ փոխադրելու համար եղած առաջարկները մերժուած են։ Կ'ըսեն թէ գիտմամբ նաւամատոյցը պէտք եղածին չափ չեն երկնցներ, գիտմամբ հրաման չի տրուիր գոնէ փոքր շոգենաւերուն մօտենալու նաւամատոյցին, կամ թէ գիտմամբ իւրաքանչիւր ճամբորդի հարիւր փարա սակագին որոշուած է որպէսզի մակուկավարներու ընկերակցութիւնը օրական մէկ երկու ժամ աշխատելով, մնացած ժամերը պարապ նստի և հանգիստ ապրի։ Բռնապետութեան օրով ճամբորդ մը քառասուն փարայով կ'երթար շոգենաւ. հիմա կամայ ակամայ ստիպուած է հարիւր փարա վճարել. առա՜ջ կ'երթանք թէ ետ կ'երթանք։

Ներքին գործոց նախարարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ այս ցաւալի կացութեան վրայ։ Ըստ որում անկարելի եղաւ երկաթուղիի գիծ մը հաստատել հոս, մէկ քանիներ գաղափարը ունեցան, ինչպէս որ արդէն թելադրած էի, օթօմօպիլներ բերել տալ ճամբորդներու և ապրանքներու փոխադրութեան համար։ Ընկերութիւն մը կազմուած է որ օթօմօպիլ մը ապսպրած է ասկից Մալկարա երթեւեկելու համար որ 10 ժամուան ճամբայ է և նոր շինուած խճուղի մը ունի։ Բայց այս ձեռնարկն ալ իր դժուարութիւնները ունի, որովհետեւ այս խճուղին նեղ է, հազիւ երկու կառք քով քովի կրնայ պարունակել. հետեւաբար եթէ սայլ մը ճամբուն մէջտեղը կեցած, կամ կոտրած մնացած ըլլայ, օթօմօպիլը չի կրնար քովէն անցնիլ և պիտի ստիպուի սպասել, ինչ որ գործը անյաջողութեան կը մատնէ։ Ասկից զատ՝ եթէ օթօմօպիլներուն անիւները երկաթէ են, շատ տեղեր պիտի ընկղմի ճամբուն մէջ եւ մնայ. իսկ եթէ քաուչուքէ են, իր անիւները քիչ ատենուան մէջ քաուչուքը պիտի մաշի ու փարատի խիճերուն վրայ և մեծ ծախք պիտի պատճառէ։ Նոյնպէս եւ փողոցներուն ու սալայատակներուն անկանոնութեան պատճառաւ օթօմօպիլը չպիտի կրնայ մինչեւ տեբոնները երթալ եւ պիտի ստիպուի քաղաքին ծայրը պարպել ապրանքները զորս պէտք է փոխադրել մինչեւ իրենց սահմանուած տեղերը նորէն ծախքեր ընելով, ինչ որ նպաստաւոր չէ։ Ըստ իս, առ այժմ միայն ճամբորդներու համար մէկ քանի օթօմօպիլներ կարելի է բանեցնել, ապրանքի փոխադրութեան համար ներկայիս օթօմօպիլ բանեցնել չի վճարեր։

Բայց ամէնէն առաջ, ինչպէս որ ուրիշ առթիւ գրած եմ, կը կրկնեմ թէ ճամբաներու պէտք ունինք, կանոնաւոր լայն խճուղիներու. ինչպէս որ երակները անհրաժեշտ են մարմնոյն արիւնը սրտէն ամէն կողմ փոխադրելու համար, նոյնպէս և ճամբաները անհրաժեշտ են քաղաքի մը գործունէութիւնը տարածելու համար իր շրջակաները։ Խճուղի մը կ'ուզենք որ քաղաքէս մեկնելով Մալկարայէն, Քէշանէն, Ֆէրէճէն անցնի և մինչեւ Ցեաւ Սղաճ յանգի, խճուղի մը կ'ուզենք որ Հայրապօլէն անցնելով մինչեւ Պապա Էսկիի կայարանը երթայ, կանոնաւոր խճուղի մը կ'ուզենք մինչեւ Մուրատլըի կայարանը, նոյնպէս և խճուղի մը կ'ուզենք մինչեւ Չօրլուի կայարանը։ Ասոնք անհրաժեշտ են թէ՛ զինուորական փոխադրութեանց համար եւ թէ վաճառականութեան զարգացման համար, մինչեւ որ այդ ճամբաները չշինուին, Ռոտոսթօ յառաջդիմելիք չունի, ընդհակառակը օրըստօրէ պիտի յետադիմէ։ Այս ալ կը յանձնենք հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ուշադրութեան։

Ռոտոսթօ Պ. Ց.

ԳՐԱԿԱՆ ՄԱՐԱԳԱՅՈՒԹԻՒՆ

> Լաւ քննադատը իր աջ ձեռքի ցուցամատին պիտի ունենայ մատանի վրան փորագրուած. «Կեցցէ՛ մանրակրկիտ ուսումնասիրութիւնը, անկցի կեղծիքն ու ստութիւնը»։
>
> ՀԱՅՐ-ՍԻՎԱ

Ո՜րքան զայրոյթ, ո՛րքան գրգիռ է զգում մարդ, երբ տեսնում է հասարակական իրականութիւնը կեղծիքի սեւ քղանցքի տակ պարուրուած, սակայն ո՛րքան աւելին, երբ կեղծիքը գալիս է այն տեղից ուր պարզուած դրօշի տակ մարտիկներն են համախմբուած ոգորելու, յաղթահարելու, արմատախիլ անելու կեղծիքը իր բոլոր մանրամասներով՝ իր պատճառով, իր հետեւանքով։

Սահմանադրութեան այս երկու տարուան ընթացքում հայ պատմութիւնը, երբեք այնքան արհամարուած, այնքան ոտնակոխուած չէ եղել. հայ խիղճը այնքան նախատուած չէ եղել, հայ «ես»ը անարգուած, որքան այս վերջին շաբաթում, այն եւս մի հայ թերթի մէջ հասարակական կեանքը քննադատողի, քաղաքական իրաւակարգերը դատաւորողի և ընկերային հարցերը ներկայացնողի կողմից։

Ո՛վ է այդ յանդուգնը և ի՛նչ թերթ է այդ. «Բիւզանդիո՛ն»ն է արդեօք՝ հին աւուրց «չէրիաթճին», թէ «Ժամանակ»ը իր «փողոցային» քննադատ-քաղաքագէտով։

Ո՛չ, ընթերցո՛ղ, ո՛չ։

Հայ կեանքի ախտահանողն է դա, հայ իրականութեան ռահվիրան է դա, — Ազատամարտ և Ռ. Դարբինեան...

Կարդացէք ընթերցող, այդ թերթի 384 համարի էն առաջին յօդուածը՝ նուիրուած Իթթիհատի և Դաշնակցութեան համերաշխութեան խնդրին։ Ո՛րքան պատմական հակասութիւն, տաղը նոր, ոճը նոր, նախադասութիւնը նոր՝ կեղծիքը նոր, և այս ամէնը լոկ նրա համար որ Դաշնակցութեան՝ Իթթիհատի նման մի պուրժուա կուսակցութեան հետ ի սէր ազգի համերաշխութիւնը օրինակ բերելով հնչակեանութեան պարտէզի մէջ քարեր նետէ։ Սակայն ո՛րքան ալ պարտաւէկդ հժկու պատեցնես, այնքան էլ այդ քարերը ճակատդ են եղնելու, որովհետեւ պատմութեան ցիցերը անհաւասարակշռութիւն է առաջ բերել, և զէրդդ խախտւած է։ Ապացոյց մեր առջեւ եղած յօդուածը։

Ի՛նչ է ասում նա։

Ահաւասիկ նրա քաղուածքը.—

Ա. Մարտ 31ի դէպքերի ժամանակ երեւաց որ չափազանց խախտած էր արդի րէժիմը, ուստի

> «Իւրաքանչիւր անհաշտ պայքար Իթթիհատի դէմ ուղղուած ծայրաձախակողմի բանակէն (՝.՝), անխուսափելիօրէն ուժ պիտի տար յետաշրջիկ խմբակցութեանց»,

որ կառավարութիւնը չէր կարող չվիէ, ստեղծագործող աշխատանք կատարել

> «Եթէ նա շարունակ ստիպուած ըլլար իր ամբողջ եռանդն ու կարողութիւնը գործ դնել պաշտպանուելու համար ինքզինքը երկու կողմերի թէ աջի և թէ ձախի սպանիչ յարձակումներէն։»

Բանից դուրս է գալիս, որ Դաշնակցութիւնը Իթթիհատի հետ բարեկամաբար ընդդիմադիր դաշինք է կռել կռւելու և ծայր-ձախակողմեան (այսինքն հայ յեղափոխականների) «ռէակցիոն», «քանդիչ» և «սպանիչ» յարձակումների դէմ և որ նշանակում է հայ կուսակցութիւնների պահանջները քանդիչ, սպանիչ և բացասական են։

Ու սա ասում է Դաշնակցութիւնը իր 384 համարի մէջ։

Այլեւս ի՛նչ իրաւունքով մեղադրենք Բիւզանդիոնին, Ժամանակին, Կավռօշին, որոնք խորհուրդ են տալիս մի առ ժամանակ թողնել յեղափոխական ձգտումները, որպէսզի երկիրը խաղաղ, նորմալ դրութեան մէջ մտնէ։ Այլեւս ինչո՞ւ այդ խորհուրդ տուողներին համարել կղերամիտ, մենծ-ադայական, համիտաբարոյ, չէրիաթճի, մատնիչ, դաւաճան, հակա-յեղափոխական և այս սէրիայի հայհոյանքների մի երկար շարան, որը հէնց այս դէպքի համար ստեղծեց Ազատամարտը։

Չէ՛, պարոններ, լաւ չէ ձեր ստանձնած դերը։ Պատմութիւնը իրաւունք կունենայ ձեր ստեղծագործած հայհոյանքներով պսակելու ձեր ճակատը։ Միթէ արժէ՞ տեւական համերաշխութիւնը ապացուցանելու խաբէր համար նոյնիսկ սրբութիւնը ցեխոտել, այն եւս «ամէն գնով»։

Ո՛վ սուրբ անմեղութիւն։

Դեռ շարունակենք։

Բ. Պատմական դառն փորձերը իրանց երկաթէ փաստերով ճզմում են այն գիտակցութիւնը թէ՝

> «Թուրքիոյ սահմանադրական կարգերը, արդիւնք ըլլալով ո՛չ ժողովրդական ստեղծագործող շարժման մը, այլ գլխաւորապէս զինուորական ուժի ապստամբութեան՝ գէթ որոշ ժամանակաշրջանի մը համար պիտի պահպանուին միայն արտակարգ միջոցներով...»

Գրական մարագայութիւն, գրակա՛ն ռայայութիւն...։

Պոլսի և գաւառների փողոցներն ընկած անծայր պոռոտախօսութիւններով աշխատում էիք ապացուցանել, որ «Սահմանադրութիւնը դուք էք բերել», իսկ այժմ պատմական ՆՈՐ դառն փորձը ճզմեց այն գիտակցութիւնը, ասում էք, թէ Սահմանադրութիւնը արդիւնք է զինուորական ուժի ապստամբութեան»։

Պարոննե՛ր ազատամարտականներ, ձեր ո՞ր խօսքին հաւատանք. երէկուա՞ն առածներիդ, որ պնդում էիք, թէ ինքներդ էք բերել, թէ այսօրուան ձեր նո՛ր փորձերին, որով ցոյց էք տալիս, թէ զինուորականութիւնը՝ Նիազին և Էնվէրն են բերել։

Հը՞, որի՞ն հաւատանք...։

Այնու ամենայնիւ Սահմանադրութիւնը զինուորական ուժը չբերեց (և ոչ էլ Բարիզի կոնգրէսը). դա զրպարտութիւն է, դաւաճանութիւն է հայ ժողովրդի դէմ, դա ռայայի հոգեբանութիւնն է, որը այս վերջին շաբաթներումս բուն է դրել ձեր ընդոծին «քննադատի» ուղեղի մէջ. դա մաքուր մարագայութիւն է։

Սահմանադրութիւնը հայ ժողովո՛ւրդը բերեց, և ահա ի՛նչպէս։

— Պատմութեան մէջ չկայ ինքնաբուխ, ինքնածին դէպք։ Մօդական դաւաղանը, որը վերագրւում է զինուորական ժայթքման, բնազանցականների ուղեղային մորբուժ-ի արդիւնք է։ Գիտութիւնը այդ շատ լաւ ճղել է։ Եւ այդ գիտութիւնն է, որ գալիս է մեզ մատնացուցելու՝ թէ բոլոր դէպքերը յարակցութիւնն են, շղթայի օղակն են այն մեծ պատճառի, որ կոչւում է Տնտեսական Ա. Նարդութիւն։

Պայմանների զուգորդութեամբ ի բնէ ընդունակ, ի բնէ աշխատասէր, շինարար Հայը օղակւած էր այնպիսի հանգամանքների մէջ, որ տէրը չէր իր անխոնջ աշխատանքի դառն արդիւնքների։ Նրա հացը իր զաւակների բերնից կորզում էին և փաշաների, պէյերի սեղանները զարդարում. Նրա եզն ու գոմէշը — իր ապրուստի հիմնական աղբիւրը,— միշտ խլւում էին և այս կամ այն ֆաւօրիտին յատկացւում։ Նրա աշխատանքով ապրում էր փաշան և իրեն խոշտանգում, նրա աշխատանքով ապրում էր զինւորը և իրեն սպանում, Նրա աշխատանքով ապրում էր պէյը և իրեն կողոպտում, Նրա աշխատանքով ապրում էր եաթաղանատէրը և իր օջախը սրբապղծում, մի խօսքով

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (32)

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԲԱՐՔԵՐ)

ՀԵՂԻՆԱԿ

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

— Ո՞ւր գնաց էֆէնտին, հարցուց Գարեգին, խօսակցութեան սկսելու համար։

— Չեմ գիտեր, կ'երեւայ որ մէկը տեսնելու գնաց։

— Այսօր խանութը եկած չունի, շարունակեց Գարեգին, ցերեկէն վերջն ալ հոս չէր։

— Այո՛, որովհետեւ ցերեկին լուր եկաւ որ Ղուկաս էֆէնտին զինքը կ'ուզէր տեսնել անպատճառ։

Ղուկաս էֆէնտիի անունը թեթեւ սարսուռ մը պատճառեց երիտասարդին։

— Ղուկաս էֆէնտի Կէլկէթեա՞նը, հարցուց։

— Այո՛, գրագիրը եկաւ և լուր թողուց որ էֆէնտին անպատճառ իրենց գրասենեակը երթայ... հա՛, աղէկ միտքս ինկաւ, գրագիրը քու խօսքդ ըրաւ։

— Իմ խօսքս...

— Այո՛, հարցուց թէ քանի՞ տարի է որ հոս կ'աշխատիս, թէ գործդ ի՛նչ է, թէ ո՞ւր կը նստիս, ևն.։

Գարեգինի գոյնը նետեց. կը սկսէր գուշակել թէ հարուածը ուրկէ՛ կուգար։

—Ղուկաս էֆէնտի և Քերովբէ էֆէնտի իրարու հետ չա՞տ մտերիմ են, հարցուց։

— Հարկաւ, պատասխանեց արկղակալը... Ղուկաս էֆէնտին մեր պանքէրն է, երբոր դրամի պէտք ունենանք իրեն կը դիմենք. իր քասան մեր տրամադրութեան տակն է և քասային մէջն ալ յէպ յէպ չի կայ՝ այլ կարմրուկ ոսկիներ։

Եւ Գրիգոր սկսաւ ապուշ ապուշ խնդալ իբր թէ սրամիտ խօսք մը ըսած ըլլար։

Բայց Գարեգին իրեն պէտք եղածը իմացեր էր և բարեւելով հեռացաւ արկղակալին քովէն։

Ա՛լ կասկած չի կար, Ղուկաս էֆէնտին էր որ առջի օրուան դէպքին վրէժը կը լուծէր։ Այս հարուածը սակայն արիաբար ընդունեց երիտասարդը, ո՛չ թէ չընկճուեցաւ անկէ՝ այլ ընդհակառակը նոր զօրութիւն մը զգաց իր մէջը պաշտպան կանգնելու Թշուառ այրիին։ Ցաւոյ, տեսակ մը գոհունակութիւն կը վայելէր այսպէս պաշտօնէն ճամբուելուն։ Իրեն համար խորին ցաւ մը, տեսակ մը խղճի խայթ եղած էր խորհիլը թէ խեղճ Սաթենիկ իրեն պատճառաւ զրկուած էր իր պաշտօնէն։ Հիմակ որ ինքն ալ անոր պատճառաւ գործէն կը զրկուէր, այլ եւս կ'ազատէր խղճի խայթէն, քանի որ անոր զրկանքը փոխարինած էր այս կերպով։

— Ինը ոսկիով ամիս ու կէս կրնամ ապրիլ և մինչեւ այն ատեն անշուշտ գործ մը կը գտնեմ... իսկ Ղուկաս էֆէնտիին հետ նորէն կը տեսնուինք։

Երբ Բերայի Մեծ փողոցը հասաւ բազմութիւնը խռնուած էր ամէն կողմ, Կաղանդի իրիկուան ուրախ զուարթ ամբոխ մը, ծրարներով բեռնաւորուած, որ մայթերուն վրայ հրմշտկելով կը յառաջանար։ Գարեգին յանկարծ գաղափար մը յղացաւ,

— Պէտք է որ նուէր մը տանիմ Սիրվարդին, Կաղանդի առթիւ, մտածեց ինքնիրեն։

Եւ Պօն-Մառշէ մտնելով փոքրիկ սիրուն պէպէք մը առաւ։

Յետոյ, երբ Ֆէրի-Գիւղ հասաւ, պտղավաճառէ մը զանազան պտուղներ առաւ և մանչու մը ձեռք տալով յաղթանակօրէն ուղղուեցաւ տունը։

— Այս իրիկուն բան մը յայտնի չեմ ըներ, կը խորհէր, Կաղանդի օրով պէտք չէ որ տխրեցնեմ խեղճ կինը, ընդհակառակը զուարթ կերպարանքով մը կ'երթամ...

Եւ իրա՛ւ ալ նոյն գիշեր տիկին Սաթենիկ և իր աղջիկը ուրախ Կաղանդ մը անցուցին, մանաւանդ Սիրվարդ որ աչքերուն չէր ուզեր հաւատալ երբոր պէպէքը իրեն նուիրեցին։

Հետեւեալ օր երբ Ղուկաս էֆէնտի եկաւ իր գրասենեակը, Քերովբէ Աբրահամեան արդէն իրեն կը սպասէր աւետիսը հաղորդելու համար.

— Երէկ, առէք երթալուս պէս, հաշիւը տեսայ, ճամբեցի այդ Գարեգինը, ըսաւ Ղուկաս էֆէնտիին։

— Աֆէրիմ եա, այդ տեսակ անբարոյական սրիկաները անօթութենէ սատկեցնելու է որ երթան չափերնին սորվին։

Եւ սակայն այսչափով չգոհացաւ, ուզեց որ այդ «բոզ»ը և այդ «չափկըն»ը իրենց բնակած տունէն հանել տայ որպէսզի թաղը չապականեն։ Ասոր համար դիմեց Բերայի Թաղ. Խորհրդի ատենապետին, որ իր բարեկամն էր և խնդիրը բացատրեց։

— Էֆէնտիմ անբարոյական կին մը որ երիտասարդ մը առեր նստեր է. չըրած եէֆսիզլիքլերին չմնար կոր, բոլոր դրացիները կը բողոքեն կոր... սանկ գայթակղութիւն, սանկ խայտառակութիւն կ'ըլլա՞յ մի, ամենուս պատիւն արատ կը բերէ ասիկա. մէկ ընտանեկան պատիւ մը, սրբութիւն մը ունէինք պարծենալիք, ան ալ վրայ տանք...

— Բայց, Ղուկաս էֆէնտի, ինչ կ'ուզէք որ ընենք։

— Դուրս հանել տուէք տունէն, կառավարութեան դիմեցէ՛ք, ոստիկանութեան ձեռքով թող դուրս նետեն։

— Մինչեւ որ դրացիներու կողմէ գրաւոր բողոք մը չըլլայ մենք չենք կրնար միջամտել, առարկեց ատենապետը։

— Ատ ըլլայ ուզածդ, գոչեց Ղուկաս էֆէնտի, ամբողջ Թաղեցիին կողմէ ստորագրուած բողոքագիր մը բերել կուտամ։

— Եթէ այդպիսի գիր մը գայ այն ատեն անմիջապէս կրնանք դիմում ընել Բերայի միւթէսարըֆին ու զիրենք տունէն հանել տալ։

Ղուկաս էֆէնտի անմիջապէս լուր ղրկեց Սաթենիկի մասին քննութիւն կատարող մարդուն, որ ինչպէս ըսինք Աղքատախնամի օժանդակ անդամ էր։ Խնդիրը բացատրեց անոր և առաջարկեց որ բողոքագիր մը պատրաստէ և տանի ստորագրել տայ դրացիներուն։

(ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

Մեր աշխարհի բերրի բերքում
Թուրքն իր ոչխարն է արածում,
Եզրայրներս պէյի դռնում
Աղի արցունք են թափթփում։

Եզրայրներս պէյի դռնում աղի արցունք էին թափում, որովհետեւ նա արտադրիչն էր բոլոր բարիքների և զրկուածը բոլոր բարիքներից։ Նա զրկւում էր հացից, սիրուն նշանածից, արեւ շողշողէն ճառագայթից։

Եւ Հայի համար երկու ճանապարհ կար միայն. կամ որպէս ռայեա՝ հաթաղանի հարւածի տակ պիտի ճզմւէր, «ողար, կորպէս չունի տառապէր և որպէս դէն՝ դէն չպատւէր», և կամ հաթաղանի դէմ հաթաղանով դուրս գալով՝ փրկէր իր եզը, իր նշանածը, իր կեանքը։

Եւ վերջինս ընտրեց նա՝ Հայը։

Զարթնող ատիւծորդին կառչած Հընչակեանի փողփողէն դրօշին՝ հակահարւածն էր որ տեղում էր անարգ կառավարութեան կործանարար ընթացքին։ Թամից, զօրացաւ երկրի ֆինանսը, ոտնակալ տագնապը վրայ հասաւ. զօրքը մնաց առանց հացի ու վարտիկի, զօրականը առանց տան փարայի, որի համար Վանի մէջ նոյն իսկ ցոյց կազմակերպեց, որովհետեւ «երկու օրուց չունէր, որ ռամազան օրը իր կինը բաղնիք ուղարկէ»։

Ապահովութիւնը իսպառ վերացաւ. եւրոպական կապիտալը իր շուկան վտանգւած տեսաւ, ուստի ստիպւեցաւ իր վաղուցւայ ծրագիրը գործադրել՝ երկիրը բաժան բաժան անել։ Եւ ահա՝ հայրենիքի ազգասէր զաւակները, որ մինչ այդ երկրի մէջ մի կողմնակից անգամ չունէին, Էնվէրին և Նիազին գլուխ ունենալով, հասկացան վայրկեանի փափկութիւնը, երկրի վտանգի առաջ գլուխ խոնարհեցին և ստեղծին ժողովրդին այն ինչ ցանկանում էր, այն է արդի Սահմանադրութիւնը։

Պատի՛ւ կաւաղներին, համբո՛յր նահատակաց չիրիմներին, պարծա՛նք հայ ժողովրդին։

Իսկ քեզ, Պ. Ռ. Դարբինեան, Սահմանադրութիւնը զօ՞րքը բերաւ, հա՛, լա՛ւ դիր չէ։ Քո անմիտ Թէզը՝ տեւական համերաշխութիւնը պաշտպանելու համար միթէ արժէ՞ր մտնել սեւ սեւ կուլիսների յետեւը։ Սակայն... տէրը քեզ հետ։ Շարունակենք։

Դ. Մի լաւ հայհոյելով իրենց քննադատներին և տեւական համերաշխութիւն չընդունողներին, յօդւածը վերջացնում է համերաշխութեան աւազ օգտաւով, որը առաջ ենք բերում ամբողջովին.

«Եւ միայն լռել չուզող խուլերը և տեսնել չուզող կոյրերն են այսօր, որ կը ժխտեն Իթթիհատի և Դաշնակցութեան գործակցութեան անգնահատելի դերը հայկական գաւառներու մէջ ստեղծւելու ապահովութեան հանդէպ։ Այդ է պատճառը, որ հայ չերիաթճիները այնքան անզօր են իրենց ոտնձգութիւնները առաջ մղելու և գաւառներու մէջ։ Աղաղակող ճշմարտութիւններու առջեւ բոլոր փրովոքասիոնները կոչուած են օդը ցնդելու»։

Մարդ ուսերն է թափհարում տեսնելով մի այլանդակութեան առջեւ։ Հայ գաւառի մէջ գառն ու գայլը միասին են արածում, բաս Պ. Ռ. Դարբինեանի։ Ապա այն ինչ աղմուկ է, որ ամէն օր գաւառներից թափւում է Պոլիս և ամէն օր Ազատամարտով մեզ հրամցնում էք։

Ո՛չ, ընթերցող, ապահովութիւնը այստեղ գաւառացի Հայերի հողային և այլ խնդիրների մասին չէ, այլ այն, որ «հայ չերիաթճիները այնքան անզօր են իրենց ոտնձգութիւնները առաջ մղելու և՛ գաւառներում», այսինքն համերաշխութիւնը կայանում է միմիայն Հայերը ճնշելու, անաթեմայի ենթարկելու և կառավարութիւնը ազատելու «ձախակողմեանների ազանիչ յարձակումներէն», չէ որ երկրի կարգերը ուշ ժամանակաւորանի մը համար պիտի պահպանւին միայն ատւակարգ միջոցներով. Հայերին ճնշելով, որ յետադիմականները չգայրանան։

Եթէ այս էր համերաշխութեան նպատակը, չարժէր դրա համար «արեան ասուրքի» յօդւած նշանակել, ինչպէս մասնաւորց արեց Շահնազարի Հայրենիքը։ Սակայն... լռութիւնը գանձ է։

ՓԱՐԱՄԱԶ

ՑԱՀԵԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Անուրանալի է որ Պոլսոյ հանրութեան ծախուած իւղերը խառնուրդ են օտարոտի նիւթերու և առողջութեան վնասակար։ Ղալաթիա, Թաւլաւպա փողոց, թիւ 7, Հաճի Տիմիթրաքի և Բամպաս էֆ.ներու կողմէ վաճառատուն մը բացուած է, ուր զուտ և անխարդախ ձէթ կը ծախուի։ Այդ ձէթը, որ երաշխաւորուած է, Լուքայի իւղերուն դրութեամբ պատրաստուած է։ Տիշով և թիթեղէ ամաններով կը ծախուի։ Միակ այցելութիւն մը պիտի բաւէ համոզելու որ այդ վաճառատան մէջ ծախուած ձէթը իսկապէս անխարդախ է։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Թուրքեւպուլկար յարաբերութիւնները. — Թուրքեւռումանական գաղտնի համաձայնութիւնը. — Հելլենեւպուլկար համաձայնութիւնը. — Ռուսեւպուլկարական զինակցութիւն. — Ռուսիա Պոլիսը կ'ուզէ

(ՄԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿԻՑԷՆ)

Սօֆիա, սեպտ. 12

Պուլկար դահլիճի փոփոխութեամբ երկրին արտաքին քաղաքականութիւնը նոր փուլի մէջ կը մտնէ, և այս առթիւ ուզեցի նոր դահլիճին անդամներէն մէկը տեսնել, հասկնալու համար թէ ինչ է նոր դահլիճին քաղաքականութիւնը հանդէպ Թուրքիոյ։ Միեւնոյն ատեն յայտնի է որ վերջերս Մաթէն խիստ հետաքրքրաշարժ գաղտնիք մը երեւան հանեց Թուրքեւռումէն գաղտնի համաձայնութիւն մը կնքուած ըլլալու մասին։ Վերջապէս ասոնց վրայ քիչ մը լուսաբանելու համար Արեւելքի յարգոյ ընթերցողները, դիմեցի դահլիճին կարեւոր անդամներէն և Թուրքեւպուլկար յարաբերութեանց մասին ձեռնհաս Պ. Լիափչէֆի։

Նախարարը իր խօսակցութեան մէջ կարուկ, կ'ուզէր երկու բառով ամէն ինչ հասկցնել։ Առաջին հարցմանս թէ ինչ է նոր քաղաքականութիւնը հանդէպ Թուրքիոյ, պատասխանեց.

— Մեր քաղաքականութիւնը ինչ որ էր նոյնը կը մնայ։ Նախարարական փոփոխութիւններով արտաքին քաղաքականութիւնը չէ փոխուած, ան կը մնայ անփոփոխ։ Մենք ուզած ենք եւ կ'ուզենք միշտ բարեկամական սերտ յարաբերութիւններ մշակել Թուրքիոյ հետ, իբր երկու դրացի տէրութիւն։

— Կը կարծէ՞ք որ գաղթականներու հարցը վերջնականապէս լուծուած է։

— Այո՛, ան լուծուած կը համարուի, եթէ Թուրք կառավարութիւնը իր խոստումը իրականացնէ, այսինքն թոյլ տայ որ անոնք ազատօրէն վերադառնան տեղերնին, անոնց տուն տեղ բնակարան տայ և ամէն հոգածութիւն նուիրէ։ Այն ատեն վերջնականապէս լուծուած կը համարուի այս կնճռոտ խնդիրը։

— Պուլկար կառավարութիւնը ինչպէս կը դիտէ Թուրքեւռումէն համաձայնութիւնը։

— Մենք յենլով թէ՛ Թուրքիոյ կողմէ և թէ Ռումանիոյ կողմէ եղած կրկնակի հերքումներուն, հաւատք չենք ընծայեր որ իրական ըլլայ համաձայնութիւն մը։ Կը հաւատանք անոնց հերքումներուն։

— Իսկ եթէ իրականութիւն է։

— Մեզի համար նշանակութենէ զուրկ է։ Ոեւէ կարեւորութիւն չենք ընծայեր, յայտարարեց Պ. Լիափչէֆ յաւելնելով ձեռքով, կարծես ըսել ուզելով թէ մենք բաւականէն աւելի ուժեղ ենք կռուելու երկու պետութեանց դէմ ալ։

— Իրակա՞ն է արդեօք հելլէնեւպուլկար համաձայնութեան մը գոյութիւնը։

— Այդպիսի բան մը գոյութիւն չունի, իրականութենէ զուրկ է և հաւատք ընծայելու չէ անոր, որովհետեւ մեր երկու ազգութեանց միջեւ գոյութիւն ունեցող հին ատելութիւնը թոյլ չիտար մեզ իրարու հետ համաձայնելու։

⁂

Թուրքեւռումանական զինակցութեան լուրը այս տեղի կառավարական շրջանակներուն մէջ մեծ վրդովում առաջ բերաւ։ Բառացիօրէն յանկարծակիի եկաւ Սօֆիայի դահլիճը։ Քաղաքական շրջանակներուն մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն այդ զինակցութեան, որովհետեւ այդ պատճառաւ Պուլկարիոյ ձեռքերը և ոտքերը շղթայուած կ'ըլլան։ Պուլկար մամուլը շատ գրգռուած է և դայրոյթի լուտանքներ կը տեղացնէ «անճարակ» դեմոկրատ կառավարութեան գլխուն։ Հակառակ կառավարական շրջանակներէ տրուած ապահովիչ հաւաստիքներուն, պէտք է գիտնալ որ կառավարութեան վրայ շատ դէշ ազդած է այդ զինակցութեան լուրը։

Պուլկար կառավարութիւնը Պոլսոյ, Պուքրէշի և Պերլինի իր ներկայացուցիչներուն քով կը գտնէ յանցանքը, որոնք ժամանակին չեն կրցած նախատեսել և պուլկար կառավարութեան իմացնել, որպէս զի այս վերջինն ալ պէտք եղած միջոցները խորհէր, թոյլ չտալու համար այդ բանը։

Այսպէս թէ Պոլսոյ Սարաֆոֆը, թէ Պուքրէշի Հիսարիչիէֆը և թէ Պերլինի Նիքոֆորոֆը պաշտօնազուրկ պիտի ըլլան և անոնց տեղ նորեր պիտի ղրկուին։

Թուրքեւռումէն զինակցութեան լուրէն յետոյ Գամբանա պուլկարեւռուս զինակցութեան մը լուրը կը հաղորդէ, որ սա պայմանները կը բովանդակէ.

Ա. Պուլկարիա իր արտաքին քաղաքականութիւնը, մասնաւորաբար Մակեդոնիոյ վերաբերեալ հարցերը Ռուսիոյ կը յանձնէ։ Մակեդոնիոյ և Էտիրնէի գաւառներու մասին Պուլկարիա չի կրնար որ և է դիւանագիտական դիմումներ ընել և ռազմագիտական միջոցներ ձեռք առնել, առանց Ռուսիոյ կանխագոյն հաւանութեան։

Բ. Պուլկարիա կը պատրաստուի, ի պահանջել հարկին, դադրեցնել ամէն յեղափոխական շարժում Մակեդոնիոյ մէջ. միւս կողմէ Ռուսիա միեւնոյն պարտաւորումները կ'ընէ Սերպիոյ։

Գ. Պուլկարիա կ'ընդունի Ռուսիոյ և Աւստրիոյ համագործակցութիւնը Թուրք նահանգներու վրայ, պայմանաւ որ զինւորական գրաւումի ժամանակ և Արտայ Սեւ ծովուն մէջտեղը պիտի պահուի պուլկար զօրքերուն համար, եթէ չարժման վայր։ Այդ զօրաբաժինին հրամանատարը պիտի ընտրուի ռուս պատերազմական նախարարէն, և անոր գործունէութիւնը պիտի ապահովուի երկու վաշտ հեծելազօրքերու կողմէ, որոնք պիտի դրուին պուլկար կառավարութեան տրամադրութեան տակ, թշնամութիւնները սկսելէ ութը օր առաջ։ Ասոր հետ միեւնոյն, Պուլկարիա կ'ապահովէ Ռումանիոյ չէզոքութիւնը։ Յաղթութեան պահուն Պուլկարիա պիտի առնէ մէկ երրորդը հատուցման և մէկ երրորդը գրաւուած հողին։ Ռուս զօրքերու նպատակն է առնել Կ. Պոլիսը, որուն համար պուլկար զօրքը պիտի գործեն, Էտիրնէի պաշարմամբ։ Պատերազմի յայտարարութեան և խաղաղութեան կնքումի իրաւունքը կը վերապահուի Ռուսիոյ։

Գամբանա խմբագրականին մէջ այս տեղեկութիւնները տալէ յետոյ կ'ըսէ. «Մեծ տէրութեանց հետ կնքուած ոեւէ զինակցութիւն չազատեր ո՛չ Պուլկարիան, ո՛չ ալ Թուրքիան, մինչեւ որ անհատական ուժեր միացած պալքանեան պետութեանց, իրենց իրաւունքները նուիրագործէ։» Ռուսերը կ'ըսեն. ռումանեւթրքական զինակցութեամբ պալքանեան դաշնակցութեան գաղափարը թաղուած է։ Ինչո՞ւ դեռ թաղուած չէր այդ գաղափարը երբ Ռուսերը կ'ուզէին Պուլկարիան գործածել Թուրքիոյ դէմ, ինչպէս որ չէին ուզեր Աւստրիան գործածել մեր դէպի Սելանիկ յառաջխաղացման դէմ։ Առաջ ալ, հիմա ալ և միշտ Թուրքիան է, որուն հաշւոյն կը կնքուին պալքանեան հարցի իրաւախոհութիւնները։ Իսկ մնացեալ պալքանեան պետութիւնները միշտ կը համարուին իբր Թուրքիոյ երկրին մէկ մասը։

ՄԿՐՏԻՉ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Պետերպուրկէն «Օսմ. Լոյտ»ի կը գրեն. «Հակառակ օսմ. կառավարութեան ապահովիչ յայտարարութեանց՝ Ռուսիոյ հանրային կարծիքը հետզհետէ աւելի թշնամական կը դառնայ Թուրքիոյ։ «Ռոսիա» կէս-պաշտօնական թերթը նորէն կը յուզէ Սեւ ծովու ռուսական լիճ մը դարձնելու խնդիրը։ Թրքական նաւատորմիղին զօրացումը խանգարած է հաւասարակշռութիւնը։ Ռուսիա մօտերս պիտի նորոգէ Սեւ ծովու ռուսական նաւատորմիղը, Սեւաստոպոլի նաւահանգիստին չէզոքութիւնը պիտի աւարտէ, Նիքոլաեւի և Սեւաստոպոլի մէջ նոր զրահաւորներու նաւատորմիղ մը շինել պիտի տայ։ Ռուսական պաշտպանութեան համար ամենամեծ շահեկանութիւն ունի որ այս միջոցները անյապաղ ձեռք առնուին։ «Ռուսքոյէ Սլովօ», որ ամէնէն շատ տարածուած թերթերէն մէկն է, բուռն յօդուած մը կը գրէ սա խորագրին տակ. «Սեւ Ծովու Չէզոքացո՞ւմը»։ Ռուս թերթը կ'ըսէ. — Պ. Իզվոլսքիի քաղաքականութիւնը այնքան նուաստացուցած է մօտաւոր Արեւելքի մէջ ռուս հմայքը որ 1856էն ի վեր երբեք այնքան չէր պղտորած։ Թուրքիա կը փափաքի թշնամական դիրք մը բռնել Ռուսիոյ ու Պալքաններու սլաւ պետութեանց դէմ։ Թրքական մեծամտութեան վերջ մը տալու համար պաշտօնական «Թանին» լրագիրը Սեւ ծովը չէզոքացնելու և Սեւ Ծովու մէջ կայան ունեցող ռուսական նաւատորմիղը Պալթիկ ծով ղրկելու յիմար առաջարկութիւնը կ'ընէ։ Այս առաջարկը չափազանց այլանդակ է, լրջօրէն վիճաբանութեան ենթարկուելու համար։ Նոյն թերթը նենգամիտ կը նկատէ այդ առաջարկութիւնը որ, պատերազմի մը պարագային, պիտի թոյլատրէր Թուրքիոյ՝ ռմբակոծել ռուսական անպաշտպան եզերքները։ Այն ատեն պիտի պարզուէր 1855ի տեսարանը, երբ Ռուսիա անկարող էր Սեւ Ծովու մէջ։ Թուրքիա կը փափաքի Ռուսիան հալածարկել Ջուրջերիայի և Պեւճքիայի մակարդակին։ Թրքական առաջարկութիւնը ուրիշ նպատակ չունի, բայց եթէ ռուսեւթուրք պատերազմի մը մէջ Ռուսիան զրկել ծովային գործողութիւններ կատարելէ։ Իրապէս գործելու համար՝ Օսմ. կառավարութիւնը պէտք է որ չգիտնայ ռուս ժողովուրդին ազգային հպարտութիւնը։ Թերեւս Թուրքիա կը կարծէ թէ կ'ապրի այն ժամանակներուն մէջ, ուր ռուսական դեսպաններ Պոլսոյ մէջ բանտ կը նետուէին։ Այդ ժամանակները անցած են ու չպիտի վերադառնան ա՛լ։ «Թանին»ի յիմար առաջարկութիւնը միայն մէկ պատասխանի արժանի է. «Պարտինք շուտով Սեւ Ծովու մէջ դնել զրահաւորներու նաւատորմիղ մը որ ազդու կերպով պաշտպանէ մեր կենսական շահերը քան ինչ որ չպիտի կրնայ ընել Երիտասարդ Թուրքերու բարեկամութիւնը։ Ժամանակ է վերջապէս հրաժարիլ Պալքանեան դաշնակցութեան մը գաղափարէն թրքական գերակայութեան ու ռուսական հովանաւորութեան տակ։ Կ'երեւի թէ Թուրքիա չուզեր Իզվոլսքիի դաշերուն հետեւիլ։» «Ռուսքոյէ Սլովօ» իր յօդուածին վերջաւորութեան մէջ Ցանկատանի հետ երեք սլաւ պետութիւններէ օրթօտոքս դաշնակցութեան մը կազմութիւնը կը պահանջէ։ Մակեդոնիոյ բոլոր քրիստոնեաներուն մօտալուտ գաղթումը լաւագոյն ապացոյցն է թէ այս պիսի դաշնակցութիւն մը կ'արգիլէ։ «Ռուսքոյէ Սլովօ»ի այս յօդուածը լաւ գնահատելու համար՝ պէտք է յիշել որ այդ թերթը մէկէ աւելի անգամներ ռուսական դիւանագիտութեան ներշնչումները ընդունած է։ Չպիտի քննենք թէ այս յօդուածն ալ ապացոյցի վրայ եղած գո՞րծ մըն է։ Բայց ամէն պարագայի մէջ հեղինակին կարծիքը բացայայտ համաձայն է ռուսական մեծ օրաթերթերու կարծիքներուն։ «Թանին»ի առաջարկութիւնը շատ անխոհեմ էր, որովհետեւ ռուսական սրտերու խորը նիրհող թրքական զգացումներու բուռն պայթումը առաջ բերաւ։ Պ. Իզվոլսքի, միակ ռուս դիւանագէտը որ ռուսեւթրքական համաձայնութեան մը կողմնակից էր, իր երկրին հանրային կարծիքին զոհուած է ու իր տեղը պիտի թողու աւելի կորովի պետական անձնաւորութեան մը։ Ինչպէս «Թայմզ» կ'ըսէր վերջերս, «Պ. Իզվոլսքի չի կարծեր որ ի վիճակի է գտնել լուծումը այն մեծ խնդիրներուն, որոնք օրակարգին վրայ են։» Անիկա միշտ Արեւելքի մէջ յարձակողական քաղաքականութեան դէմ եղած է։ Վերջին տարուան դէպքերը ապացուցին որ Ռուսիա չի կրնար յաղթանակներ յուսալ։ Իսկ Սէզէրսքի չէ գտած հաստատել թէ Ռուսիոյ պաշտօնը Պալքաններուն մէջ ստորնած է։ Անիկա պիտի պալքանեան ժողովուրդներուն թողու իրենց գործերը իրենց մէջ կարգադրելու հոգը։ Իր ուրիշ խորը Պ. Իզվոլսքի միեւնոյն կարծիքն ունի։ Հակառակ իր կամքին և ռուս քաղաքագէտներու և դիւանագէտներու ճնշման տակ, որոնք կորովի քաղաքականութեամբ կը մղէին՝ անիկա հաւանեցաւ պալքանեան դաշնակցութեան համար աշխատիլ։ Բայց իր գործը վիժեցաւ, որովհետեւ վիժելու էր արդէն։ Ուրիշ ռուս քաղաքագէտ մը իրեն կը յաջորդէ։ Պալքանեան ցամաքակղզիին խաղաղ զարգացման բարեկամները չեն կրնար մօտաւոր ապագան առանց մտատանջութեան դիտել։»

ՔՈԼԵՐԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Քոլերան ոստումներ կ'ընէ թաղէ թաղ։ Առջի իրիկուն երկու դէպքեր պատահեցան Ֆնտըգլը թաղին մէջ, այն տան քով, ուր քոլերայէ բռնուած էր նաւավար Իսմայիլ ու մեռած։ Վարակուածներն են յղի կին մը եւ նորատի աղջիկ մը։ Երրորդ դէպք մըն ալ պատահեցաւ Թօփհանէ, Տէֆթէրտար Եօգուշը։ Առջի գիշեր Տէրէքլէր արաստի մարդ մը հիւանդացաւ կասկածելի նշաններով։ Գարըմ Փաշա տան մը մէջ թուրք կին մը մեռած ըլլալով քոլերայէ, միւս տնեցիներն ալ հիւանդացած են։ Առողջապահական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ մինչեւ առջի օր Պոլսոյ մէջ պատահած են քոլերայէ 24 դէպքեր որոնց տասը մահացաւ։

⁂ Ռուսիայէն Երէկլի գացող ճամբորդները նախապէս քարանթինայի պիտի ենթարկուին Սինոպի կամ Գավաքի մաքրարանոցին մէջ։

⁂ Քաղաքապետութիւնը Պոլսոյ հրապարակէն գնեց հինգ հարիւր ոսկիի սուլըմէն, փօրմալին, ասիտ ֆէնիք, և կեօզ թաշը։ Այդ նիւթերէն հազար ոսկիի յանձնարարութիւն ըրաւ Եւրոպա։ Նոյնպէս Եւրոպայէն շերել պիտի տրուին 30 հականեխիչներ։ Ամէն թաղապետութեան մէջ մասնաւոր պաշտօնատար մը պիտի գտնուի հականեխիչի համար։ Քառասուն ռնկողիններ տաղաւար մըն ալ յանձնարարուեցաւ Եւրոպա։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Փոխառութեան մասին նոր լուր մը չկայ գրեթէ։ Բարիզի գործակալութեան քաղած սոյն տեղեկութիւնը նայելով, հաւանաբար Բարիզի մէջ պիտի կնքուի փոխառութիւնը։ Աւստրիական պանքաներուն կողմէ եղած առաջարկները չպիտի կրնան եզրակացութեան մը յանգիլ։ Աւստրիական դրամագլուխները գործունէութեան մեծ դաշտ մը ունին իրենց առջեւ, նկատելով որ Աւստրիա-Հունգարիա մօտաւոր է 900 միլիոն փոխ առնել ֆրանսական հրապարակէն։

⁂ Սըր Էռնէսթ Քէսլ պիտի սպասէ Սըր Պապինկթըն Սմիթի ժամանման, որոշում մը տալէ առաջ։ Բարիզեան թերթերը կ'ըսեն թէ Սըր Պապինկթըն Սմիթի Եւրոպա մեկնումը փորձ մըն է Ֆրանսայի հետ կարգադրութեան մը յանգելու։

⁂ Բարիզէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ Թուրք փոխառութեան խնդրի մասին։ Ֆրանսայի արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ մեծապէս կը գնահատուի Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնատան բռնած ընթացքը։

⁂ Բարիզի սակարանին մէջ կը կարծուի թէ փոխառութեան մասին համաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ Ֆրանսայի հետ։

⁂ Թանին հրատարակելով Տէյլի Թէլէկրաֆի սա լուրը թէ Գերմանիա և Աւստրիա պատրաստ են դրամ տալու Թուրքիոյ, սա խորհրդածութիւնը կ'ընէ. «Եթէ չենք կրնար բացորոշ բան մը ըսել այդ մասին, գէթ ամէն պարագայի մէջ կրնանք հաւատալ թէ Թուրքիա դժուարութեանց չպիտի հանդիպի, դրամ գտնելու համար։ Ան պիտի կրնայ փոխառութիւն կնքել, իր արժանապատուութիւնը, իրաւունքները և շահերը փրկելով։»

⁂ Բարիզէն կը հեռագրեն թէ անգլիական կառավարութեան և անգլիական մամուլին ընթացքը լիապէս կը համապատասխանէ ֆրանսական յոյսերուն։ Երկու երկիրներու միջեւ տիրող սիրալիր համաձայնութեան այս ապացոյցը ո՛չ մէկ զարմացում պատճառած չէ, այլ ընդհանուր գոհունակութիւն առաջ բերած է։

⁂ Մ. և Ց. կուսակցութեան Նախագահ Խալիլ պէյ սա յայտարարութիւնը ըրած է փոխառութեան խնդրին առթիւ. «Ազգը, դրամատէրներուն հաճոյք պատճառելու համար, չի կրնար զոհել իր այն նախապարին արժանապատուութիւնը, որ կ'աշխատի իր ազգին ազդեցութիւնը և արժանապատուութիւնը բարձր պահել։»

⁂ Փրագովիա հրատարակող թերթ մը կ'ըսէ թէ Թուրքեւռումէն համաձայնութեան լուրը Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանատան կողմէ երեւան հանուած է, որովհետեւ Ռուսիա կ'ուզէ օսմ. փոխառութեան Ֆրանսայի մէջ կնքումը արգիլել։ Նոյն Վինըր Թակպլաթ վաւերական կը նկատէ այդ տեղեկութիւնը։

ԵՊԱՐՔՈՍԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Եպարքոս Հագգը փաշա, առջի առտու, երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է Վիեննայի օսմ. դեսպան Րէշիտ փաշայի հետ։ Վիեննական լրագիրները կ'ըսեն թէ Հագգը փաշա կէս օրէն յետոյ տեսակցութիւն մը ունեցած է արտաքին գործոց նախարար կոմս Էրէնթալի հետ։ Եպարքոսը այցելութիւն տուած է նաեւ Բ. գահաժառանգ Ապտիւլ-Մէճիտի զաւկին՝ Օմէր Ֆարուգի էֆ.ի։ Այս առթիւ Թէրէզանիոմ վարժարանը այցելած է, ուր կը գտնուի կայսր. իշխանը։ Քաղաքին մէջ երկար պտոյտ մը կատարելէ յետոյ, իրիկուան ներկայ գտնուած է թատերական ներկայացման մը, օսմ. դեսպանատան մէջ քանի պաշտօնատարներուն հետ։ Եպարքոսը Վիեննայէն ճամբայ ելած է Պոլիս դառնալու համար, ուր կը ժամանէ այսօր։

⁂ Նիուս Վինըր Ապենտպլաթ այս առթիւ կ'ըսէ, «Անկարելի է ըսել որ երկու պետական մարդիկը այդ տեսակցութեան մէջ քաղաքական գործերու վրայ պիտի խօսին։ Սակայն տեսակցութիւնը մասնաւորաբար պիտի դառնայ Աւստրիոյ Հունգարիոյ և Թուրքիոյ վերաբերեալ բաներու վրայ և այդ երկու պետութեանց ազդեցութեան շրջանակներէն անդին չպիտի անցնին։»

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ-ԵԳԻՊՏԱՑԻՆԵՐԸ

Թեկլիխէ Ռունտշաու գերման թերթը յօդուածով մը համակրութիւն կը յայտնէ Երիտասարդ-Եգիպտացիներուն նկատմամբ, խորհուրդ տալով անոնց՝ յեղափոխական կամ անիշխանական ցոյցեր չընելու։ Նոյնպէս գերմանական թերթը կը յանձնարարէ Թուրքիոյ յարիլ, որուն կը պատկանին թէ՛ ցեղով և թէ միջազգային իրաւունքով։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Պոլսոյ սահմանադրական յոյն կուսակցութիւնը որոշած է ուրիշ կուսակցութեանց պէս համաժողով մը գումարել ծննդեան և տարեգլխին։ Այդ համաժողովը Կ. Պոլսոյ կամ Սելանիկի մէջ պիտի գումարուի, խորհրդակցելու համար Թուրքիոյ յոյն տարրին վերաբերեալ կարգ մը խնդիրներու վրայ։

ՖՕՆ ՏԷՐ ԿՈԼՑ ՓԱՇԱ

Օսմ. Լոյդ հաւաստի աղբիւրէ կ'իմանայ թէ զօրավար Ֆօն Տէր Կօլց Կ. Պոլիս պիտի հասնի հոկտ. 1ին։ Յետոյ ռազմափորձերու դաշտը պիտի երթայ, ուր հոկտ. 22ին պիտի վարէ Ա. ու Բ. զօրաբանակներուն ռազմափորձերը, զօրաբաժիններու և կիսաբաժին ռազմափորձերէն յետոյ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Բ. Դուռ հասած հեռագիրներու համաձայն, Թուրքեւհելլէն սահմանագլխին մօտ գտնուած հելլէն բնակչութիւնը միթինկներ ու ցոյցեր կը կազմակերպէ ի նպաստ պատերազմի յայտարարութեան։

⁂ Հելլէն կառավարութիւնը մասնաւոր յանձնախումբ մը ղրկած է Հունգարիա, 4000 ձի գնելու համար։ Այդ ձիերը ութը տարուան մէջ պիտի հայթայթուին, տարին 500 ձիու առաքումով։

⁂ Թաֆիտռոմօս կ'ըսէ թէ Թուրքեւհելլէն յարաբերութիւնները մէկ քանի օրէ ի վեր բարւոքած են։ Եթէ երբեք առաջուան պէս շարունակէին այդ յարաբերութիւնները, անխուսափելի պիտի ըլլար խզումը։ Վերջին անգամ Րիֆաթ փաշայի ու հելլէնական դեսպան Պ. Կրիբարիսի միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութեան ատեն Բ. Դուռը հաշտարար ոգի մը ցոյց տուած է։ Այսպէս Սելանիկի ու Գավալայի մէջ չէ գործադրուած այն որոշումը, որուն համաձայն, հելլէնահպատակները կառավարական յանձնաժողովներուն պիտի յանձնէին իրենց զէնքերը։ Աթէնքի օսմ. դեսպան Նապի պէյի ու հելլէնական դեսպան Պ. Կրիբարիսի տեսակցութիւնն ալ շատ սիրալիր եղած է։

⁂ Պ. Վէնիզէլոս Աթէնքի մէկ թերթին թղթակցին յայտարարած է թէ նախարարապետութիւնը ընդունելու պարագային, Խորհրդարանին լուծումը չպիտի պահանջէ։ Բայց Ամբրօխիքօսի տուած մէկ հեռագրին նայելով, Պ. Վէնիզէլոս վարչապետութիւնը պիտի ընդունի սա պայմանաւ որ թագաւորը լուծէ Խորհրդարանը։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ազգ. Ժողովին անդամ տասերկու մետրապոլիտներ աղերսագիր մը տալով Սինոդին, խնդրած են որ իրենց դիրքը ճշդուի։ Եթէ երբեք մերժուի իրենց խնդրագիրը, մետրապոլիտները բողոքագիր մը տալով Պատրիարքին, Ազգ. Ժողովին վիժումին պատճառ պիտի համարեն Պատրիարքարանի երկու ժողովները։ Յետոյ մետրապոլիտները իրենց թեմերը պիտի մեկնին։

⁂ Ազգ. Ժողովին անդամներէն տասնըչորս հոգի առջի օր գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեցին Ազգ. Ժողովի գումարումին դերեւ ելլելուն հետեւանքով առաջ եկած կացութեան և այդ ժողովը շարունակելու միջոցներուն վրայ։ Որոշուեցաւ նիստ մըն ալ գումարել, հարկ եղած միջոցները խորհելու համար։

ԽՏԻՒԸ ՊԻՏԻ ՀՐԱԺԱՐԻ

Եգիպտական լրագիրներու ըսածին նայելով, Եգիպտոսի Խտիւը հրաժարական պիտի տայ և իր տեղ պիտի անցնի մեծ զաւակը։ Խտիւը Պոլսոյ մէջ պիտի բնակի հրաժարելէն յետոյ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ

Ինչպէս յայտնի է, սերպ կառավարութիւնը քանիցս արտօնեցաւ իր ապրանքները Սելանիկի ճամբով փոխադրելու։ Արդ, լրագրական տեղեկութեան մը համաձայն, Թուրք կառավարութիւնը այլեւս չուզելով արտօնութիւն տալ այդ մասին, սերպ կառավարութիւնը փոխած է իր ընթացքը։ Իր վերապահումի քաղաքականութենէն հրաժարելով, Պելկրատի կառավարութիւնը կ'ուզէ մասնակցիլ պալքանեան ցամաքակղզիին մէջ եղած կարգադրութեանը։

ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ՊԱԹԱՆԹԸ

Կառավարութիւնը որոշած է պաթանթի տուրք գանձել փաստաբաններէն, որոնք մինչեւ հիմա զերծ էին այդ տուրքէն։ Օսմ. փաստաբաններու մարմինը բողոքած էր այդ որոշման դէմ։ Սակայն դատական նախարարութիւնը նկատի չէ առած այդ բողոքը, քանի որ Եւրոպայի ամէն կողմերը փաստաբանները պաթանթի տուրքը կը վճարեն։

Պ. ՔՈՆՍԹԱՆ ԵՒ ԺԻՕՆ ԹՈՒՐՔԵՐԸ

Կ. Պոլսոյ նախկին դեսպան Պ. Քօնսթան տեսակցութեան մը մէջ շատ աննպաստ գաղափարներ յայտնած է Ժիօն Թուրքերուն շարժման դէմ և Ահմէտ Րիզա պէյի նկատմամբ խիստ բուռն և աննամակիր լեզու մը գործածած է, ինչ որ խիստ հազուադէպ է դիւանագէտի մը համար։

ՔՈՒՑՕ-ՎԼԱՔՆԵՐԸ

Իբր հետեւանք Թուրքեւռումէն համաձայնութեան, քիչ ատենէն ինքնագլուխ արքեպիսկոպոսութիւն մը պիտի հաստատուի Մանաստըրի մէջ։ Փոխանորդներ պիտի ունենայ Գարաֆերիէի և Մէցովայի մէջ։ Մակեդոնիոյ և Եպիրոսի Քուցօ-Վլաքները այդ արքեպիսկոպոսարանին իրաւասութեանը տակ պիտի գտնուին։

ՄԱԿԵԴՈՆԻՈՅ ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆԸ

Երեք օր պայմանաժամ տրուած է Ֆլօրինայի բնակիչներուն, իրենց զէնքերը յանձնելու համար։ Կարգ մը Պուլկարներ և Յոյներ ձերբակալուած և յետոյ ազատ ձգուած են։ Հետեւեալ օրը նորէն ձերբակալութիւններ կատարուած են։ Ձերբակալուածները տեղացի երեւելիներ են։

ԽԱՅՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՕՐԱՆԻ ՄԷՋ

Սամի փաշա 20 վաշտով եւ թնդանօթներով Սուէյտա քաղաքը մտած ատեն, դիմաւորուած է երեւելիներուն եւ կրօնաւորներուն կողմէ։ Զօրագունդերը գրաւած են քաղաքը։ Սամի փաշա դատական բարենորոգումներու ձեռնարկած է իսկոյն։ Թաղապետական Խորհուրդ մը պիտի կազմուի։ Մէկ քանի օրէն զինուորական կարեւոր գործողութիւններ պիտի կատարուին։ Օտար սպայ մը Հօրան հասած է՝ զինուորական գործողութեանց հետեւելու համար։ Ըմբոստ Տիւրզիները Հայֆայի լեռնոտ տեղերը քաշուած են եւ մտադրութիւն ունին դիմադրելու։ Սամի փաշա շրջաբերական մը կ'ընէ, ապստամբներուն ճամբան կտրելու համար։

ԳԻՆԵՐՈՒՆ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ

Լինօլէօմի և կահաւորման յատուկ զանազան կերպասներու գիներուն վրայ մեծ բարձրացում մը կը նախատեսուի: Մեր բարեկամներէն մէկը գնումներ ընելու համար վերջերս այցելած ըլլալով Բերա, Լուվրի վաճառատունը, զարմացաւ տեսնելով որ իր ուզած ապրանքներուն գինին վրայ ո՛և է յաւելում եղած չէր: Իրեն բացատրուեցաւ թէ ասիկա պէտք է վերագրել հեռատեսութեանը Լուվրի տնօրէնին՝ Պ. Եօաննիտիսի, որ վերջին անգամ Եւրոպա գացած ատեն մեծ գնումներ ըրաւ, որով հիմա ի վիճակի է անմրցելի կերպով ամէն ապրանք ծախելու: Մեր բարեկամը անկեղծօրէն շնորհաւորեց եռանդուն տնօրէնը այս մեծ հաստատութեան, որ արժանի է հանրային վստահութեան:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԵՊՔԵՐ

ՓԱԽՈՒՍՏԻ ՓՈՐՁ ՄԸ.— Երկու վաղեմի աւազակներ, Խասգիւղցի Արիֆ և Սարիքօ, որոնք Սկիւտարի ու Մալթեփէի կողմերը սպանութիւններ գործած ըլլալնուն համար մահուան ու 15 տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էին, անցեալ օր փորձեցին խոյս տալ կեդր. բանտէն: Ասոնք իրենց խուցին սառնայարկը իջնելով՝ հինգ ամիսէ ի վեր պատը կը ծակէին. Բանտապանները կասկածելով անոնց ընթացքէն, երեւան հանած են այդ փախուստի ծրագիրը: Փախուստէն լուր ունեցող երեսուն բանտարկեալները չղթայի զարնուեցան:

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Պալը Ալիի կողմը, իր բնակած սենեակին մէջ անձնասպան եղաւ Քսէնօֆօն անուն լրագրավաճառ մը, ձեղունէն կախելով ինքզինքը: Այս յուսահատական արարքին շարժառիթը յայտնի չէ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՃԱՌԻ

Մարդիկ կան որ իրենց վրայ խօսեցնելու համար ամէն միջոցներու կը դիմեն: Ասոնցմէ էր Ալկիպիատէս որ իր շանը պոչը կտրել տուաւ որպէսզի Աթէնացիները իրմով զբաղին, ասոնցմէ կը թուի ըլլալ նաեւ Արաբկիրի Առաջնորդ, հրաժարեալ կարգաթող վարդապետ Մեհրուժան որ իր սքեմը եղինճներուն նետելով կ'ըլլայ Պ. Տիգրան Աշխարհունի:

Բայց Մեհրուժան վարդապետ փոխանակ իր հրաժարումը [illegible] լռիկ մնջիկ Ս. Պատրիարք հօր ուղղելու, պարտք կը զգայ իր նամակին պատճէնը հաղորդելու նաեւ թերթերուն, որպէսզի աշխարհ Արարատ իմանայ թէ ի՛նչու ինք կարգաթող եղած է:

Թերթերէն միայն Ազատամարտ պարտք համարած էր այդ նամակին պատճէնը հրատարակելու իբրեւ «Վարդապետի մը բարոյական ընդվզումը»:

Սակայն, ուշի ուշով կարդալէ ետք այդ գրութիւնը, կը տեսնենք որ գործին մէջ «Բարոյական ընդվզում» չի կայ, այլ լոկ բնախօսական ընդվզում:

«Մարդ էակին համար նախասահմանուած բնական ու անհրաժեշտ ներազդումներուն և յոյզերուն հիւծող տառապանքները դառնօրէն կը յանկերգէին մէջս մշտազրկումի մը եղերգը», կը գրէ վարդապետը, առանց նկատի առնելու որ հանրութիւնը պէտք չունի ունկնդրելու այդ նուագին:

Ու նոյն ոճով կը շարունակէ երկարօրէն պատմել իր ֆիզիքական տառապանքները ժուժկալութեան երեսէն, ըսելով որ «Ամէն բան սահման մը ունի, սակայն կուգայ վայրկեան մը ուր այլեւս կեանքը կը յարուի մանաւանդ հակաբնական սեղմումներուն դէմ և ուր կը յաղթահարուի կամքն իսկ»:

Վերջապէս կ'եզրակացնէ թէ ալ չկրնար հանդուրժել ամուրի կեանքին և որովհետեւ «լաւ է ամուսնանալ քան ջեռնուլ» այս օրէն իսկ կը հրաժարի պաշտօնէն և եկեղեցական կամ հոգեւորական աստիճաններէն և կարգէն և կը դառնայ աշխարհականաց շարքը, որպէսզի, բուն իսկ իր բառերով, «ապրի կեանքի կռուին մէջ»: Նման այն ձուկին՝ որուն երբ հարցուեցաւ թէ՝ տապկուի՞լ թէ կասկարա ըլլալ կը նախընտրէր:

—Տապկուիլ. պատասխանեց:

Այս ամէնը տղէկ. և մենք երկու ձեռքով կը ծափահարենք, քանի որ մէկ ձեռքով անկարելի է ծափահարել, Մեհրուժան վրդ.ը իր տուած առնական (տեղն է ըսել) որոշումին համար:

Բայց, նորէն կը կրկնեմ, ի՞նչ հարկ իր այս բնախօսական վիճակը պարզել հանրութեան, երբ կը բաւէր զայն հաղորդել ուր որ անկ է: Ուզած է արդեօք այդ կերպով ինքզինք արդարացնե՞լ հանրային կարծիքին առջեւ թէ, այս առթիւ, ինքզինքին ռէքլամ մը ընել: Կարծեմ այս վերջին ենթադրութիւնը աւելի ճիշդ է, քանզի հանրային կարծիքը արդէն միշտ իրեն հետ պիտի ըլլար:

Ինչ որ է, իր շրջաբերական-հրաժարագրէն ետքը, կը սպասենք իր ամուսնութեան շրջաբերական-հրաւիրագրին:

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ

Երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ: Ս. Պատրիարք հայրը ապաքինած ըլլալով նախագահեց ժողովին: 1.— Քաղաք. Ժողովոյ ատենապետ Տօքթ. Սեղբոսեան էֆ. յայտնեց թէ պատիւ ունենալով այս օրերս ներկայանալու գահաժառանգ իշխան՝ բարձր. Եուսուֆ Իզզէտին էֆ.ի, այս առթիւ Ն. բարձրութիւնը Հայոց Ազգին առ օսմ. տէրութիւնը մատուցած ծառայութիւնները և հայրենասիրական զգացումները գոհունակութեամբ յիշատակած, անոր վիճակին վրայ տեղեկութիւններ առած, և ազգին նկատմամբ իր համակրութիւնը յայտնելով՝ յանձնարարած է միանգամայն՝ իր բարեւները հաղորդել Ս. Պատրիարք հօր: Ժողովը Ն. Բարձրութեան այս համակրական յայտարարութեանց համար՝ իր սրտագին շնորհակալութիւնը յայտնեց և Տօքթ. Սեղբոսեան էֆ.ի յանձնեց պատշաճ առթիւ մատուցանել զայն Ն. Բարձրապատուութեան: 2.— Արաբկիրի գաւառ. ընդհանուր և վարչական կրկին ժողովները ծանուցած էին թէ, վիճակին առաջնորդ Տ. Մեհրուժան վրդ. հրաժարած և հրաժարականն ընդունուելով, փոխանորդ կարգուած է Տ. Կորիւն քհ. Նրամեան: Իսկ առաջնորդը գրով մը բացատրելով թէ չպիտի կրնայ կուսակրօն եկեղեցականութիւնը վարել կը հրաժարէր իր եկեղեցական կարգերէն և աստիճաններէն: Ժողովը ուշադրութեան առաւ և կարգաթողութեան պարագան Կրօնականին նկատառման յանձնելով ըստ առաջարկութեան հաստատեց Տ. Կորիւն քհ.ի առաջն. տեղ.ը և որոշեց հրահանգ տալ առաջն. ընտրութեան: 3.— Վեհ. Հայրապետը ըստ առաջարկութեան հոգեւոր հովիւ կարգած էր Ամերիկայի Բռովիտէնս քաղաքին Տ. Սերովբէ քհ. Ներշապուհը և Ուստըրի՝ Տ. Մաթէոս քհ. Մանիկեանը: Ժողովը հայրապետական այն կոնդակները որոշեց յանձնել յիշեալ քահանաներուն և յանձնարարել որպէսզի մեկնին իրենց պաշտօնատեղիները: 4.— Եդեսիոյ գաւառ. ընդհ. ժողովին կողմէ վիճակին առաջնորդի ընտրութիւնը կատարուած և տեղեկագրուած էր թէ Տ. Արտաւազդ Ծ. վրդ. Գալէնտէրեան միաձայնութեամբ առաջնորդ ընտրուած է: Ժողովը ստուգելով կատարուած ընտրութեան օրինաւորութիւնը՝ հաստատեց, որով Տ. Արտաւազդ Ծ. վրդ. առաջնորդ հռչակուեցաւ նոյն վիճակին: 5.— Պրուսայի Քաղաք. Ժողովի պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած և նոր ընտրութիւն կատարուած էր: Նոյնպէս Բաղչէի Քաղաք. Ժողովէն երկու անդամ պակաս ըլլալով, նոր ընտրութիւն կատարուած և տեղեկագրուած էր արդիւնքը: Ժողովը հաստատեց զանոնք: 6.— Քէմախի վիճակը, պարագաներու բերմամբ, առանց հովուի մնացած ըլլալով, ժողովը նոր ընտրութեամբ եւ հաւանութեամբ Երուսաղէմի Աթոռի միաբանական ժողովին նոյն վիճակին առաջն. տեղապահ կարգեց՝ Երուսաղէմի միաբաններէն Մելքիսեդեկ վրդ. Հովիւեանը: 7.— Շ.Գարահիսարի առաջ. տեղապահը այս անգամ վերստին հրաժարական մատուցած էր: Ժողովը գնահատելով նոյն վարդապետին բարւոք պաշտօնավարութիւնը անընդունելի դատեց հրաժարականը և որոշեց հրաւիրել զինքը որ շարունակէ իր պաշտօնը:

ԱՏԱՆԱՅԻ ՆՈՒԻՐԱԿԱԼԸ

Խառն ժողովը իր վերջին նիստերէն մէկուն մէջ նկատի առած էր Ատանայի կուսակալին կողմէ տեղւոյն հայոց որբանոցին մէջ ըրած տեսակ մը սանձգութիւնը և որոշած էր այդ առթիւ կարեւոր ձեռնարկները ընել: Ինչպէս յայտնի է ասկէ առաջ երբ Սարգիս էֆ. Սուին Ատանա կը գտնուէր, այնպէս մը կարգադրուած էր որ կուսակալը այդ որբանոցին յատկացուած գումարը պիտի տար, առանց բանի մը խառնուելու: Եւ այսպէս ալ շարունակուեցաւ մինչեւ վերջին օրերը, երբ քաղաք. ժողովը տեղեկութիւն առաւ որ կուսակալը քննիչ մը նշանակեր է — Պ. Վահագն — և այս պէտով կ'ուզէ որբանոցին ներքին գործերուն մէջ մտնել: Երէկուան ժողովին մէջ որոշուեցաւ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին միջոցաւ թագրիր մը ներկայացնել Ճեմալ պէյին այդ որբանոցի խնդրին առթիւ:

ԴՈՂ ՍԱՐԿԱՒԱԳԸ

Ասկէ առաջ սարկաւագ մը Երուսաղէմի վանքէն կարգ մը իրեղէններ գողցած և Պուլկարիա փախած էր: Այժմ յիշեալը Պոլիս վերադարձած և խնդրագրով մը Ս. Պատրիարք հօր դիմած է, խնդրելով որ իր մասին քննութիւն կատարուի միեւնոյն ատեն իրեն նիւթական օգնութիւն մը ըլլայ, քանի որ անօթի է գրեթէ: Խառն ժողովը որոշեց որ մինչեւ քննութեան աւարտիլը յիշեալ սարկաւագը մնայ ազգ. հիւանդանոցին մէջ:

ԵՐԵՔ ՎԱՐԴԱՊԵՏՆԵՐԸ

Երուսաղէմի քննիչ յանձնաժողովը իր տեղեկագիրը մատուցած էր Վարչութեան: Խառն ժողովը դեռ չկրցաւ նկատի առնել այդ տեղեկագիրը որոշում մը տալու համար: Ինչպէս կը լսենք տեղեկագրին եզրակացութեան մէջ այդ երեք վարդապետները ամբաստանուած են ազգ. իշխանութեան հրամանները անտեսող. բայց անոնց վրայ չէ հաստատուած գողութեան ո և է պարագայ: Վարչութեան անդամներէն մէկը այս առթիւ եղած հարցումի մը պատասխանելով ըսաւ թէ՝ ժողովը թեթեւ պատիժ մը պիտի սահմանէ այդ երեքին և անկէ վերջ զանոնք պիտի ղրկէ գաւառի՝ առաջնորդական թափուր վիճակները:

The ORIENTAL CARPET MANUFACTURERS Ltd SMYRNA
TAPIS D'ORIENT
SUR LES QUAIS PRÈS DE LA DOUANE

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐՓԷԹ ԸՆԿ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
400,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
Իզմիր, Քարափին վրայ

Կ.ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍ ՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Պոլիս, Պահչէ Գափու
ՍՏԱՄՊՕԼԵԱՆ ԽԱՆ

ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԵԼԻՔ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ
ՏԵՂ ԲԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՀԱՐԻՒՐԻՆ 15 ԶԵՂՉՈՎ
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 20 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 30
ՏԱՍԸ ՕՐ ՄԻԱՅՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ

ՄՈՒՇԻ ՀՈՂԵՐԸ

Մուշի երեսփոխան Գեղամ էֆ. երէկ Ս. Պատրիարք հօր ներկայանալով Մուշի հողային խնդրին առթիւ ինչ ինչ տեղեկութիւններ տուաւ. միեւնոյն ատեն Ն. Ամենապատուութեան յանձնեց Մուշէն եկած կարգ մը գրեր հողային խնդրին հետ առնչութիւն ունեցող:

ՊԷԶՃԵԱՆ ԱՄԻՐԱՅԻ ԿՏԱԿԸ

Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ Սարգիս էֆ. Սուին նախագահ Տատեա. Խորհրդոյ կողմէ եղած հրաւէրին վրայ երէկ ներկայացաւ նոյն խորհուրդին և ինչ ինչ տեղեկութիւններ տուաւ և թուեց այն պատճառները որոնցմով Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը չկրնար վճարել Պէզճեան Ամիրայի կտակէն Գարթալի և Գում Գափուի [illegible] եկեղեցիներուն ինկած կտակաբաժինը: Խորհուրդը որոշեց սպասել Կտակաց Հոգաբարձութեան տալիք որոշման:

ԱՅՐԻԱԽՆԱՄԸ

Կիլիկիոյ այրիները խնամելու գործը, Որբախնամէն անջատուելով, Վարչութեան կողմէ յանձնուած էր նոր Մարմինի մը, որուն կազմութիւնը ասկէ առաջ ծանուցած էինք: Այդ մարմինը երէկ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք հօր և իր դիւանը կազմելէ յետոյ, ինչ ինչ նախնական խորհրդակցութիւններ կատարեց:

ՀԱՅ ԿԱԹՈԼԻԿՆԵՐԸ

Հայ-կաթոլիկներու Կ. Պատրիարք Թէրզեան Սրբազանի և Վարչական Ժողովին միջեւ անհամաձայնութիւնը սկսած է: Թէրզեան Սրբազան վերջին անգամ ջնջեր է նոյն ժողովի ատենապետութիւնը, առարկելով որ ըստ հին կանոնագիրներու նախագահին իրաւունքն է այդ: Պատրիարքարանի գործակատար մը որոշեր է ուղղակի ինք, առանց ժողովին որոշման և Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Ուսումնարանի Խնամակալութիւն մը կարգեր է իր կողմէ: Այս պատճառաւ Վարչական Խորհուրդը նկատելով որ օրէնքի համար պայքարող հասարակութիւնը ո՛չ միայն մինչեւ հիմա իրաւունք մը ձեռք բերած չէ, այլ և արդէն իսկ ունեցած իրաւունքէն ալ վրայ կուտայ, հետեւաբար չէ հաւաներ այս կարգադրութեան և խումբ մը Ընդհ. Ժողովոյ անդամներուն դիմումին վրայ, անցեալ ուրբաթ օր արտաքոյ կարգի գումարում մը եղած է Պատրիարքարանին մէջ, կարգադրելով ժողովականներու յիշատակագիրը: Թէրզեան Ս. երկար բանախօսութեամբ մը հաւաստեր է թէ՝ իր նպատակը չէ ոտնակոխ ընել հասարակութեան իրաւունքը, և թէ իր Հռոմէն վերադարձէն վերջ նոր պատրաստուած կանոնագիրը Սինոդին վաւերացման պիտի ենթարկուի և այդ նոր կանոնագրով ամէն իրաւասութիւն որոշապէս գծուած ըլլալով, գանգատի և կամ շփոթութեան առիթ չի տրուիր: Պատրիարքին տուած այս հաւաստիքը ապահովութիւն մը նկատուած է ժողովականներու կողմէ թէ Պատրիարքը նպատակ չունի ինքնագլուխ գործելու, հետեւաբար հաւաներ են սպասելու իր վերադարձին և նոր կանոնագրին վաւերացման: Կ'ենթադրուի թէ Սինոդի անդամներէն ոմանց կողմէ եղած ընդդիմութիւններուն, մանաւանդ Գոյումեանի ատենէ մը ի վեր Հռոմ գտնուելուն հետեւանքն է որ Թէրզեան Պատրիարք շատ զգուշաւոր ընթացք մը կը հետեւի, եւ չի կրնար յարգել ալ ժողովրդեան իրաւունքը և ձայնը Պատրիարքարանի վարչական գործերուն մէջ: Խնդիր է սակայն թէ երբ այս ընդդիմութիւնը տեւական հանգամանք առնէ, ինչպէս կարելի պիտի ըլլայ գործադրել նոր կանոնագիրը:

ԼՈՒՍԱՐԱՐԻ ԽՆԴԻՐ ՄԸ

Վանայի մէջ այս միջոցիս լուսարարի խնդիր մը ծագած է որ բաւական յուզում առաջ բերած է տեղւոյն հայ գաղութին մէջ:

Վանայի հայերը 350 ստորագրութեամբ հանրագրով մը պահանջած են Թաղ. Խորհրդէն որպէսզի վտարուի եկեղեցւոյն լուսարար Պ. Ռուբէն Համբարձումեանը: Ժողովրդին այս փափաքին գոհացում տրուած է: Սակայն Թաղ. Խորհրդի անդամները, ինչպէս նաեւ քարտուղար Պ. Սիմոնեան, Ս. Աստուածածնի օրը քանի մը վարձուած դատարկապորտներու կողմէ եկեղեցւոյն մէջ ծեծել կուտան լուսարարին դէմ հանրագրութիւն ստորագրողներէն ոմանք, որուն վրայ խառնաշփոթութիւն մը յառաջ գալով, ոստիկաններ կը միջամտեն եւ խնդիրը կառավարութիւնը ձեռք կ'առնէ: Թաղ. Խորհուրդի այս ամօթալի ընթացքը որուն պատճառաւ տեղի կ'ունենայ կառավարական անհարկի միջամտութիւնը, մեծ դայրոյթ յառաջ բերած է Վանայի հայ ժողովրդին մէջ: Կը յուսանք թէ ցարդ կարգադրուած է խնդիրը արդարութեամբ:

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Երիտասարդ մը պատրաստ է անգլիերէնի և թուրքերէնի դասեր աւանդելու դիւրամատչելի պայմաններով և դիւրաւսոյց մեթոտով: Դիմել խմբագրատունս:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Զրոյց կը շրջի թէ դատական նախարար Նէճմէտտին պէյ պիտի կազմէ նոր դահլիճը, եթէ երբեք Հագգը փաշա հրաժարի: Սակայն այս զրոյցը չի հաստատուիր:

ՔՈԼԵՐԱՆ ԳԱՒԱՌԻ ՄԷՋ

Տրապիզոն, 14 սեպտ.— Երէկուընէ մինչեւ այս իրիկուն բանտին եւ քաղաքին մէջ քոլերայի 9 դէպքեր պատահեցան և հին հիւանդներէն 13 հոգի մեռան, իսկ զինուորներէն 15 դէպք և 5 նոր մահեր պատահեցան:

Էրզրում.— 14 սեպտ.— Չորս օրէ ի վեր Էրզրումի ժողովրդին մէջ քոլերայի դէպք, ու մահ չկայ: Իսկ զինուորներէն երկու մահ պատահեցաւ: Ալաշկերտի հալիտա գիւղախումբի Քաչքար գիւղը տասը օր առաջ մէկ և երկու օր առաջ ալ քոլերայի երկու մահեր պատահած են: Երէկ ալ Ալաշկերտի մէջ 5 դէպք եւ մէկ մահ պատահեցան, առջի օր Հասան Գալէի մէջ նորէն 2 դէպք պատահած է: Վէլի Պազար, Բասէն, Գարաքիլիսէի և շրջակայ գիւղերուն մէջ որեւէ դէպք չկայ: Իսփիրի մէջ մէկ, Ջեպանի մէջ երկու մահեր պատահեցան: Բաբերդի մէջ չորս օր առաջ մեռած տղեկէ մը զատ ուրիշ դէպք չկայ: Մատէնի մէջ երկու դէպք, Քէօքիմի Արօխ գաւառի մէջ երկու դէպք, մէկ մահ և 9 նոր դէպքեր:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ ԿԸ ԴՆԷ ՊՈԼՍՈՅ ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Աթէնքէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Յունաստան չորս օրուան քարանթինա դրած է Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄ ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՅԻ ԴԷՄ

Առողջապահական վարչութիւնը իր երէկի նիստին մէջ տուած որոշումին համաձայն, առողջապահական այն պաշտօնեաները որոնք հանրային առողջութիւնը խանգարելու բնոյթ ունեցող փոխանցիկ հիւանդութեան գոյութիւնը որ և է կերպով կը պահեն և այդ հիւանդութեան տարածուելուն պատճառ կ'ըլլան, անոնք ըստ առողջապահական պատժական տրամադրութիւններու ցմահ թիապարտութեան, իսկ եթէ չտարածուի հիւանդութիւնը, առժամեայ թիապարտութեան կը դատապարտուին: Անոնք որ համաճարակի ատեն առողջապահական վարչութեան կողմէ որոշուած ամէն կերպ հրահանգները և հրամանները չեն գործադրեր և տարափոխիկ հիւանդութիւն գտնուելէն տեղեկութիւն ունենալով հանդերձ լուր չեն տար, ըստ պատժական տրամադրութեան տասներհինգերորդ յօդուածին, 15 օրէն 6 ամիս կը բանտարկուին: Տեղեկութիւն չտալը, բժիշկ է կամ դեղագործ է, այդ պատիժը կը կրկնապատկուի և մէկ տարիէ մինչեւ 3 տարի բժշկութենէ կամ դեղագործութենէ կ'արգիլուի:

ՊԱՀՐԻՅԷ ՆԷՋԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

5000 մէթրօ մավի տամալը պէզ մէթ. 3.35

Թէրսանէի ամիրէ իչիւն լիւզումը օլուպ պիլմիւնագասա միւպայաա իտիլէճէկի էվվէլճէ իլան օլունան 5000 մէթրօ մավի տամալը պէզ հիզասընտա կէօսթէրիլէն ֆիյաթլա թալիպի ուհտէսինտէ օլուպ րումի էյլիւլիւն օն ալթընճը պէնճշէնպէ կիւնի գարար էվվէլինտէ վէ օն սէքիզինճի ճումա էրթէսի կիւնի տախի եիւզտէ իւչ թէնզիլի գապուլիլէ գարարը գաթիինին իճրասը մուգարրէր պուլունտուղընտան թէնզիլ ֆիյաթըլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ աքչէլէրինի միւսթասհիպէն պահրիյէ մէսարիֆաթ տաիրէսի պիրինճի շիւպէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր:

14 էյլիւլ 326

ՀԻ-ՀԻ-ՀԻ
ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ 9ՐԴ ԹԻՒԸ
ՃՈԽ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԵՒ
ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՆԵՐՈՎ

ԼՈՒՎՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
209, ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ 209
ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿԵ
ՊԱՏԻ ՆԿԱՐՈՒՆ ԹՈՒՂԹԵՐ ԵՒ ԼԻՆՔՐՈՒՍԹԱ
ԿԵՐՊԱՍԷ, ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ, ԹԻՒԼԷ ԵՒ ՄՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԿԻՊԻՒՐԷ
ՎԱՐԱԳՈՅՐՆԵՐ
ԱՆԿՈՂՆԻ ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ՝ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿԵ
ԳՈՐԳԵՐ
ՍՓՌՈՑՆԵՐ, ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ, ՊԱՐԶ
ԵՒ ՊՕՆ-ՖԱՄ
ԼԻՆՕԼԷՕՄ ԵՒ ՄՈՒՇԱՄՊԱ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ ՓԱԿ ԵՆ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ 1—20

ՕՍՄ. ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍՈՒՍՈՒՐԼՈՒ ԳԵՏԻՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ՈՌՈԳՄԱՆ
(ԽԻՒՏԱՎԷՆՏԻԿԵԱՐԻ ՆԱՀԱՆԳ)
1320 ՇԷՎԱԼ 27 (1904 ՅՈՒՆՎԱՐ 26) ԹՈՒԱԿԻՐ
ԿԱՅՍ. ԻՐԱՏԷՈՎ ԿԱԶՄՈՒԱԾ
61 ՏԱՐՈՒԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄՈՎ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆ Է
110,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԿԱՄ 100,000 ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՈՍԿԻ
Բաղկացած 20,000 բաժնեթուղթերէ՝
իւրաքանչիւրը 5½ օսմ. ոսկի կամ 5 անգլիական ոսկի արժէքով եւ 20,000 շահաբաժնի բաժնեթուղթերէ, առանց որոշ արժէքի

Դրամագլուխի իւրաքանչիւր բաժնեթուղթ ստորագրող իրաւունք ունի շահաբաժնի բաժնեթուղթի մը տիրանալու:

13.334 բաժնեթուղթեր շրջաբերութեան հանուած են, իսկ մնացեալ 6666 բաժնեթուղթերը յատկացուած են մենաշնորհի տէրերուն, իբր փոխարժէք ձեռք բերուած մենաշնորհին:

Ներքին կանոնագրին համաձայն, հասոյթները սապէս պիտի բաշխուին. % ին 10ը՝ պահեստի գումարին, հարկ եղած գումարը՝ % ին 5 տոկոս վճարելու բաժնետէրերուն և ամորթիզմանի համար՝ մենաշնորհի պայմանաժամին տեւողութեանը. % ին 5՝ Վարչական Խորհուրդի անդամներուն. Մնացեալը պիտի բաշխուի % ին 50ը սովորական բաժնեթուղթ ունեցողներուն և % ին 50ը՝ շահաբաժնով բաժնեթուղթի տէրերուն:

Բաժնեթուղթերը սապէս կը վճարուին.

2.20 օսմ. ոսկի կամ երկու անգլիական ոսկի ստորագրութեան ատեն:

1.10 օսմ. ոսկի կամ 1 անգլ. ոսկի ստորագրութենէն վեց ամիս յետոյ:

Ստորագրուած գումարներուն վճարումի ատենը պիտի որոշուի Բաժնետէրերու Ընդհ. Ժողովին կողմէ, Վարչական Խորհուրդին հրաւէրով:

Ցարակից ծանօթութեան մէջ կանխատեսուածին համեմատ, երբ հարկ ըլլա ընկերութեան դրամագլուխը աւելցնել, այդ յաւելումին հարիւրին քսանըեօթը (% ին 27), մինչեւ ութը միլիոն ֆրանք, մենաշնորհի տէրերուն պիտի տրուի բաժնեթուղթերով: Այդ գումարէն աւելի եղած պարագային՝ մենաշնորհի տէրը ո եւ է փոխարինութիւն ստանալու իրաւունք չունի:

Ստորագրութիւնները պիտի ընդունուին Վինըր Պանք Ֆէրայնի մէջ, Ղալաթիա Բերա, Պոլիս:

Իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի վրայ եղած առաջին վճարումին համար, 2.20 օսմ. ոսկի կամ 2 անգլ. ոսկի, ընկալագիր մը պիտի տրուի Վինըր Պանք Ֆէրայնի կողմէ եւ որուն տեղ առժամեայ վկայաթուղթ մը պիտի յանձնուի, որ կրնայ փոխանցուիլ:

Այդ առժամեայ վկայաթուղթին տեղ վերջնական արժեթուղթ մը — բաժնեթուղթ — պիտի յանձնուի իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի վրայ եղած 1.10 օսմ. ոսկիի կամ 1 անգլ. ոսկիի երկրորդ վճարումէն յետոյ:

Ստորագրութիւնը պիտի փակուի 1910 հոկտ. 15ին:

Եթէ երբեք 13.334 բաժնեթուղթէ աւելի ստորագրողներ գտնուին, համեմատաբար նուազ պիտի ըլլայ:

Պիտի խնդրուի որ բաժնեթուղթերը Կ. Պոլսոյ սակարանին մէջ ընդունուին:

Ստորագրութեան թուղթերը հանրութեան տրամադրելի են վերոյիշեալ հաստատութեանց մէջ:

Նամակի միջոցաւ ալ կարելի է ստորագրուիլ:

Պատուոյ նախագահ
Ն. Կ. Բ. Իշխան Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ., գահաժառանգ
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Ղազի Ահմէտ Մուխթար փաշա
Րաիֆ փաշա
(*) Համտի պէյ
Տիլավէր փաշազատէ Մէհմէտ Րէուֆ պէյ
Եանեալը զատէ Մահմուտ Ճէլալէտտին պէյ
Տիւսափ փաշա
Պ. Հէրման տ'Անտրէա
Պ. Միչէլ Բարատոբուլօ
Պ. Բօլ Լաշէզ
Պ. Ժօն Քասթէլլի
Պ. Նէարք Քասթէլլի
(*) Պ. Ալֆրէտ Լօքլէր
Պ. Լօրան Տիւբիւի

(*) Այս երկու անձերը մեռած ըլլալով անոնց տեղ նորեր պիտի կարգուին Վարչական Խորհուրդի յառաջիկայ նիստին մէջ:

Ընկերութեան դրամատունն է
ՎԻՆԸՐ-ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

ՕՍՄ. ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍՈՒՍՈՒՐԼՈՒ ԳԵՏԻՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ՈՌՈԳՄԱՆ
(Խիւտավէնտիկեար)
ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐԸ 5 1/2 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԿԱՄ 5 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ ԱՐԺՕՂ
13334 ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹԵՐՈՒ ՇՐՋԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՐԳԵՐ
ՉԻՆԱԿԱՆ ՓՍԻԱԹ
(ՉԻՆ ՀԱՍԻՐԸ)

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ, ԼԻՆՈԼԷՈՄ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԾՈՊԵՐ (ՍԱՉԱՔ) ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

Բէրա, Թէքէ ճամբայ, Բասաժ Անճարոլի,— Կալաթա, Եէնի Ճամի, 14, Քիւնէյլի կից,—Պոլիս, Ֆինճանճըլար, 33, 35, 37

ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ
ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ

1—36

ՏԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ

Սուսուրլու գետը (հին անունով՝ Մաքեսթոս) Մարմարայի հարաւային եզերքը հաստատուած է, Պանտրմայի և Պրուսայի միջեւ։ Սուսուրլու ուղղակի կերպով կը հաղորդակցի Ապոլոնիա և Մանիաս մեծ լիճերուն ու Սէմավ լիճին հետ։ Իր գետաբերանը 44 ծովային մղոն (4 ժամ գրեթէ) հեռու կը գտնուի Կ. Պոլսէն։ Ամբողջութիւնը կը կազմէ 300 քիլոմէթրէն աւելի տարածութիւն ունեցող գետային ցանց մը։

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀՈՒՄ

Մենաշնորհին տէրը եղող ընկերութիւնը սեփական իրաւունք կը վայելէ Սուսուրլուի հովտին գետերուն և լիճերուն վրայ հաստատելու նաւագնացութեան դրութեամբ և մեքենայով շարժող հաղորդակցութեան միջոցներ, ինչպէս տափանաւ, լաստ ևլն։ Առանց մեքենայի կատարուած հաղորդակցութեան միջոցները կը թոյլատրուին, պայմանաւ որ մենաշնորհի տէր ընկերութեան հաստատած նաւագնացութեան վնաս չհասցնեն։ Արգիլուած է ընկերութեան չինած նաւամատոյցներուն գործածութիւնը։ Զեղջ բերած մենաշնորհով նոյնպէս ընկերութիւնը առանձնաշնորհումն ունի, ժողովուրդին պէտքերուն համաձայն, նաւամատոյցներ, տօքեր ու մթերանոցներ չինելու յիշեալ լիճերու և գետերու երկու ափերուն հարկ եղած կէտերուն վրայ և քարափներ կամ նաւահանգիստ մը չինելու գետաբերանը։ Ընկերութիւնը ուղղման գործողութիւններ կատարելու ալ իրաւունք ունի։ Նաւերու և նաւամատոյցներու չինութեան ու նորոգութեան համար պէտք եղած փայտը ընկերութեան կողմէ պիտի կրնայ կտրուիլ տէրութեան պատկանող և մերձակաները գտնուած անտառներէն. Նոյնպէս պետական թափուր հողերը ձրիապէս պիտի տրուին մենաշնորհի տէր ընկերութեան, աշխատանոցներու հաստատման համար։

ՀԱՍՈՅԹՆԵՐԸ

Նահանգին արտածումը, հաղորդակցութեան յարմար միջոցներ չունենալով հանդերձ, կը հասնի 165,000 թոնոյի, իսկ ներածումը՝ 21,500 թոնոյի այսինքն 186500 թոնոյի, թիւ մը որ մաքսատան տոմարներէն քաղուած է։ Արջառք, ոչխարի, եղջերաւոր անասուններու եւայլնի արտածումը 350000 հատէն աւելի է, մաքսային վիճակագրութեանց համաձայն։ Սուսուրլու գետը, որ երեք լիճերու հետ կը հաղորդակցի և ծով կը յանգի, իր կանոնաւորումով, ամէնէն բնական, ամէնէն յարմար և ամէնէն խնայողական ուղին պիտի ըլլայ ապրանքներու փոխադրութեան համար, ինչպէս արմտիք, փայտ, փայտածուխ, հանածոյ, չոր խոտ, յարդ, բամպակ, արջառ եւայլն, որոնք երկրին յատուկ արդիւնաբերութիւնը կը կազմեն։ Այէն պարագայի մէջ, անիկա պիտի ըլլայ փոխադրութեան միջոցը երկրագործական արդիւնաբերութեանց, որոնք առաջ կուգան գետային ցանցին երկայնքը և լիճերուն չուրջը գտնուող հողերուն վրայ։ Այն շրջագիծը, ուր փոխադրութիւնները գետային ճամբով պիտի կատարուին անպատճառ, իր մէջ պիտի պարունակէ նաեւ երկրին այն մասը, որ պիտի նպաստաւորուի մենաշնորհի տէր ընկերութեան կատարելիք ուղղման գործողութիւններէն։ Անտառները չահագործողները ի հարկէ գետային ճամբուն յաճախորդները պիտի ըլլան, քանի որ այդ ճամբան բացառիկ առաւելութիւններ կ'ընծայէ։ Ածուխները երկրին ներսերէն լաւագոյն և աժան կերպով պիտի փոխադրուին Կ. Պոլիս, գետային և ծովային խառն հաղորդակցութեամբ։

Սա ստոյգ է որ յիշեալ առեւտրական փոխանակութեանց մեծ մասը գետային ճամբով պիտի կատարուի։

Երբ Սուսուրլուի ձեռնարկը ի գլուխ հանուի իր բոլոր մասերովը, մէջը հաշուելով նաեւ նաւահանգիստը— որ 8 միլիոն ֆրանքի մօտ դրամագլուխ մը կը պահանջէ— եղած հաշիւներուն համաձայն, 4 միլիոն ֆրանքի խառն հասոյթ մը պիտի գոյանայ։ Այդ ձեռնարկը աստիճանաբար իրագործուելով, առաջին մասերէն սկսեալ, ինչպէս գետաբերանը, Միխալըճ, Սուսուրլու, Աղըրլը, Լուպատ, Ապոլոնիա լիճը, Քիրմասթի, որոնք արտադրութեան խիստ կարեւոր կեդրոններ են և որոնց համար 1,500,000 ֆրանքէն մինչեւ 2 միլիոն ֆրանք դրամագլուխ մը պէտք կայ գրեթէ, այն ատեն 900,000 ֆրանքի չափ գումար մը պիտի գոյանայ փոխադրութիւններէ, այդ երկու մասին մէջ փոխադրութեանց գործը կատարող տեղացի վաճառականներու և ճարտարագէտներու կողմէ հասած նամակներուն համաձայն. Նմանապէս 700,000 ֆրանքի հասոյթ կ'ապահովուի այն միւս փոխադրութիւններէն, որոնք արդէն իսկ հաւանական կը նկատուին։

Որքան որ ալ զեղչուին այս թիւերը, ինչ որ իրականութենէն հեռու պիտի ըլլայ, դարձեալ գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք պիտի բերուի։

Բայց շատ աւելի մեծ արդիւնքներ ձեռք պիտի բերուին, երբ հաշուենք թէ ուղղման չնորհիւ բուսականութիւնը որքան պիտի զօրանայ, մանաւանդ եգիպտացորենի ու բամպակի մշակութիւնը. Նոյնպէս ուղղման հետեւանքով՝ հողի ընդարձակ տարածութիւններ վարձու պիտի տրուին մշակութեան համար, ընկերութիւնը զանոնք չորցնելէ յետոյ, տիրող օրէնքներուն համաձայն։

ՄԵԹՈՏԻԿ ԵՒ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մենաշնորհի տրամադրութեանց համաձայն, աշխատութիւնները ութը տարիէն պիտի աւարտին և 15 քիլոմէթր տարածութեամբ տեղի մը աշխատութիւնները լմնալէն յետոյ, ընկերութիւնը իրաւունք պիտի ունենայ չահագործելու զայն։ Փոխանակ կարեւոր դրամագլխով մը բոլոր աշխատութիւնները մէկանց կատարելու և չատ մը յանձնառութիւնները ի գլուխ հանելու, — կարգ մը ուսումնասիրութիւններէ յետոյ, որոնց վերջինը դեռ նոր կատարուած է — աւելի նպաստաւոր դատուած է որ 100 քիլոմէթրի չափ տարածութիւն ունեցող մասերը չահագործել, Սուսուրլուի գետաբերանին և մասնաւորապէս սա կէտերուն միջեւ, Միխալըճ, Ապոլոնիա լիճը, Լուպատ և Քիրմասթի, այս վերջին վայրը համբաւաւոր է երկրագործական, անտառային և ուրիշ կարեւոր արդիւնաբերութեանց տեսակէտով։ Այդ առաջին մասերուն մէջ, սա գետը նաւարկելի է ամբողջովին, աշխատութիւնները աւելի դիւրին պիտի ըլլան և «Տէլթա»ն պիտի վերցուի Քիրմասթիի առջեւ, 5 քիլոմէթր երկայնութեամբ։

Հետեւաբար, նաւային կազմածները իսկոյն ձեռք պիտի բերուին և հարկ եղած դրամագլուխը պիտի կազմուի, որուն համար 22,000 օսմ. ոսկին պիտի բաւէ։

Այդ վերջին կարգադրութիւնը ջերմապէս յանձնարարուած է մեծանուն մասնագէտներու կողմէ, որոնք տեղւոյն վրայ վերջին հետազօտութիւն մը կատարած են վերջերս և որոնք սա եզրակացութեան յանգած են։

Առ այժմ նաւագնացութիւնը սահմանափակել գետին վերեւ յիշուած մասերուն մէջ, ուր աշխատութիւնները կատարելու պէտք չկայ գրեթէ և որոնց չահագործումը չահաւէտ է, հետեւեալ կազմածներով, ինչպէս կ'երեւայ սա թիւերէն։

30 փայտէ տափանաւ,	20 թոնօ տարողութեամբ	3600	օսմ. ոսկի
1 նաւաձիգ,	50 ձիու ուժով	2600	»
1 »	20 »	1200	»
1 խճահան		3000	»
1 չոգեշարժ բեռնարարձ փոխադրութեանց համար		1000	»
Առժամեայ մթերատեղիներ եւ նաւամատոյցներ		1600	»
Մթերանոցի պիտոյքներ և նորոգութիւններ		1000	»
Գումար		14000	»

Առօրեայ ծախսերու համար պէտք եղած գումարը

Վառելանիւթ եւայլն	500	օսմ. ոսկի
Նախնական և չկանխատեսուած ծախքեր	2500	»
Պահեստի դրամ	5000	»
Գումար	8000	»

Ընդամէնը 22000 օսմ. ոսկի

Նոյնպէս գետը պիտի մաքրուի, Քիրմասթի գետին առջեւ գտնուող տէլթան պիտի վերցուի զօրաւոր խճահան մը հաստատելու համար. այսպէս ձեռնարկներու դիմելու հարկ չպիտի մնայ՝ միւս կողմէն, ծովային աշխատութեանց հանրածանօթ ձեռնարկու Պ. Բիէռ Օժիէ, որ ստորագրողներուն մէջ կը գտնուի, իր անձնուէր օժանդակութիւնը պիտի չնորհէ իր տնօրէնութեան ներքեւ կատարելու համար մասնագիտական և նորոգութեան գործերը։ Ետքը պիտի կատարուին անհրաժեշտ կարգադրութիւնները գլխաւորապէս ուղղումի վերաբերեալ յետագայ աշխատութեանց գործադրութեանը համար։ Սուսուրլուի գետաբերանի նաւահանգիստին մասին պիտի գործադրուի այն ծրագիրը, որով ջրանցք մը պիտի բացուի տէլթային մէջ՝ զայն պաշտպանելու համար երկու քարափներով և գետին մէջ իսկ նաւահանգիստ մը պիտի հաստատուի դէպի գետաբերանը, որ մուտքը պիտի ըլլայ 5 մէթր տրամագիծով ամբարանց ունեցող սովորական նաւերու։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բոսթ Լօքալ	տարին	108 դր.
» »	վեցամսեայ	60 »
Գաւառներու համար	տարին	108 »
» »	վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի համր.	տարեկան	35 ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 դրչ.։ Յօդուածները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն տողին կը սակարկուին. Դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանտաթն է։

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՇԱՃԵԱՆ

ՇՈԳԵՆ. [illegible] ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible] ԵՒ [illegible]
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Ֆրիժի, Սեպտ. 27ին, Մարսիլիայէն հոս կը ժամնէ։

Իօնի, Հոկտ. 4ին, Նովորոսիսքէն և Պաթումէն։

Իմերէթի, » 11ին, Մարսիլիայէն։

Ֆրիժի, » 18ին, Նովորոսիսքէն և Պաթումէն։

Իօնի, » 25ին, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Սեպտ. 28ին, Դչ. իրիկուն, ժամը 4ին, Ֆրիժի շոգենաւը, Նաւապետ Ռիթթրիսէյ, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Հոկտ. 1ին, դչ., առաւօտ ժամը 4ին. Ֆրիժի շոգենաւը, Նաւապետ Ռիթթրիսէյ, դէպի Մուտանիա, Մարսիլիա։

Հոկտ. 5ին, Դչ., առաւօտ, ժամը 11ին, Իօնի շոգենաւը, Նաւապետ Պօլ, դէպի Մուտանիա ու Մարսիլիա։

Հոկտ. 12ին, դչ. իրիկուն ժամը 4ին, Իմէրէթի շոգենաւը, Նաւապետ Բէքու, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։

Հոկտ. 26ին, դչ. իրիկուն, ժամը 4ին, Իօնի շոգենաւը, Նաւապետ Պօլ, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։

132 Փ. ՌԸԳՕԻԼ

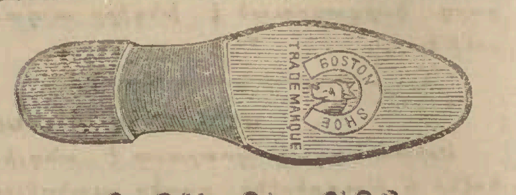

Օ ԹԱԼՕՆ Տ'ՕՐ

Բէրա, Տէօրթ Եօլ աղզը,
Խտիվիէլ Բալասի դիմաց, թիւ 450

ԳԱՐԼՕ ԱՒՆԱՄ

Ամերիկեան կօշիկներ, արանց համար	85 դր
« պօթ » »	85 »
Սթամպօլ ֆօրմօսը պօթ, արանց եւ կանանց համար, կապիչով և կոճակով	65
Վիտէլա պօթ, կապիչով եւ կոճակով	55
Կլասէ սկարփին, թոքայով վերջին նորաձեւութեամբ	45
Տղայոց համար, 4—8 տարեկաններու	15
» » 9—15 »	30
Արանց համար կրկնակօշիկ, ամերիկեան	23
Կանանց » » »	17
Պզտիկ աղջիկներու » »	14
» տղոց » »	11

Ձմրան համար տեսակ տեսակ բանթուֆներ
5 ամիս պայմանաժամ
ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ 20—3

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒԲԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Քալաշնիքօֆի սակարան, Սէնեայա հրապարակ եւ Վասիլի Օսդրով։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքերման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմաւիր, Պաքու, Պալաքօվօ, Եքաթերինօտար, Ելիզապէթկրատ, Իսմայիլ, Կէրսոն, Քիէֆ, Քօզլօֆ, Խօքանտ, Քրէմէնչուկ, Մօսկուա (Կավրիլօվ փողոցի մասնաճիւղով), Նիքօլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքօլայէվսք, Նովորոսիսք, Օտեսա, Օմսք, Պէրմ, Պոքրովսքայա-Սլոպօտա, Պոլդավա, Ռիկա, Ռիազան, Ռօսթօֆ, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմպիրսք, Սէմիփէրօբօլ, Զիթօմօբոլ, Թիւմէն, Թօմսք, Վէլէքի, Ուսթիւկ, Վիթեպսք, Վիննիցա, Վօլոկտա և Վօսնէսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Ալեքսանդրիա (Խէրսոնի մէջ), Պօպրինեց, Եւպատորիա, Քազօվքա, Նիքօբոլ և Սրօյ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Ժընեւ և Կ. Պոլիս։

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով վաճառում ապրանքի։ Խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ամենավստահելի «Սէյֆ» դրամարկղներ [illegible]

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՄԷՆ ՆՈՐԸ ՓՆՏՌՈՒԵՑԷՔ
Ռուսական Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵԸՆ
ՓԱՐԻԶ ԵՒ ՄՈՍԿՈՒԱ
Զտուած Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵԸ
Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵԸ Թիւ 65
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԷՔՍԹՐԷ
ՓԱՐՖԻՒՄԸՐԻ, ՄՕՍԷՐՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ, ՓԱՐԻԶ ՄՈՍԿՈՒԱ
Ընդհանուր ներկայացուցիչ բովանդակ Թուրքիոյ համար
Բ. ԲՈՒՍԹԻԱՆՈՒ

Մթերանոց՝ ռուսական առեւ. վաճառատուն, Բէրա, Բասաժ Բանեալեա, թիւ 4
Լաւագոյն լուսաւորութիւնը էսանսով վառուած լամբարներու համար

Ամէն ոք քարիւղով լամբարներուն տեղ կրնայ գործածել մեր լամբարները, առանց ոեւէ ծախք ընելու։

Խիստ չափաւոր գիներով կը ծախուին էսանս տէճարուրա, լուսաւորութեան համար պատրաստուած մասնաւորապէս։ Էսանս տէճարուրայի կեղծերը ըլլալուն, ձեր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ իմ նշանատախտակիս վրայ։

Ռուսական առեւտրական վաճառատուն, Բէրա մեծ փողոց,
Բասաժ Բանեալեա, թիւ 4 5—13

ԹՀԻ ՆԷՇԸՆԸԼ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Ճէյմս Պիլտինկ Զըրչ Սթրիթ։

Ընկ. դրամատունն է Թհի Լօնտոն էնտ Բրովէնշըլ Պանք-Լիմիթըտ, 42 Քասըլ Սթրիթ, Լիվըրփուլ։

ԹՀԻ ՆՈՐԹ ԻՍԹԸՐՆ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընկ. կեդրոնատեղի.—Պանք Չէմպըրս, Պօնտսկէյթ Տարլինկթըն
Ընկ. դրամատուն.—Թհի Լօնտօն Ճօյնթ Սթօք Պանք Լիմիթըտ-Տարլինկթըն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհաւասար ուղղամտութեան և արդարասէր ու պատրաստակամ սովորութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ շէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամէնէն աժան գիներով։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։ Ապահովագրական ընկերութեանց համայնաժողովէն (սինտիքա) դուրս կ'աշխատին։

Արեւելքի ընդհանուր լ՛ագօր Տնօրէն (Manager)
ՎԻՉԷՆ Ս. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ
Secretary
ԵԴՈՒԱՐԴ ՃԱՊՊԵԱՆ

Կալաթա, Իլիօտի խան, թիւ 7, 8
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ

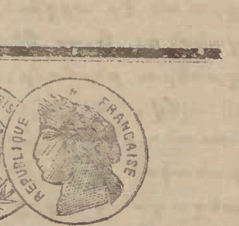

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ

ԴԻՒՐՁԱԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Ի. ԼԻՊՕՐ
Քանէ Բուայեայի վրան, Բէրա մեծ փողոց, 245, երկրորդ յարկ. թիւ 5
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ
Զգեստներու, շրջազգեստներու և վերարկուներու
Հիանալի ու ճաշակաւոր առեւզարդեր Բարիզեան առաջնակարգ ձեւողի մը կողմէ
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՀԻՒՍՈՒԱԾԵՂԷՆՆԵՐ
Այրերու ճիւղ՝ գործատիրոջ հսկողութեան տակ. կիներու ճիւղ՝ Բարիզցի մասնագէտի մը տնօրէնութեան տակ
ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԶԱՏ ՍՐԱՀՆԵՐ ԿԻՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Մեր մօտէլը նայեցէք, այն ատեն պիտի համոզուիք։ 12—20

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակումին դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆr.
Երաշխաւորութեան գումար	190,309,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	639,337,000 »
1909 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	88,218,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիւլիւզզատէ խան, Աշըր Էֆէնտի Ճատտէսի. Թիւ 26
Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 75

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ · ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝	130,000,000 ֆուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ	39,000,000 ֆուրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԵՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պիէլից, Պիալա, Պօզէն, Պրուն, Բէչթա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Քլան կէրֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ, Բրօսնից, Բրզեմիսլ, Ս. Բոլթէն, Թարնով, Թէբլից, Թէշէն, Վիլլաչ և Նէօյթաւ։

Վիններ Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժէթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն։ Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ։ Չէքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր սակերով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու առարկաներ, զարդոսկիներ եւայլն։

Վիններ Պանք-Ֆէրայն Խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ [illegible] յիսուն ղրուշէն։

«Սէյֆ» դրամարկղները, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

(ԷՄՆԻԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ)
1284 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Օսմ. կառավարութեան երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուի եւ երկրագործ. պանքան վարկ բացած է Պոլիս Ճաղալ Օղլու փողոց, իր սեփական շէնքին մէջ

Հետեւեալ պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխատուութիւն կ'ընէ։

Դրամ ընդունելու պայմաններ.—

Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս։

Վեց ամսուան պայմանաժամով ձգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 ուկէս։

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշուով, այսինքն ուզուած ատեն դրամը առնելու պարագային, տարին հարիւրին 4 տոկոս կը վճարէ։

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունուի մէկ քառորդ ոսկիէն սկսեալ մինչեւ 500 ոսկի։

Փոխատուութեան պայմաններ.—

Գոհարեղէններու, ոսկի ու արծաթ առարկաներու և արժէթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կուտայ։

Ապահովութեան Սնտուկը տէրութեան չահերուն ծառայող հանրօգուտ հաստատութիւն մըն է և իր գործառնութեանց մէջ ժողովրդեան չահերը կը փնտռէ։ Թէ երկրին և թէ ժողովրդեան չահերուն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնտուկը նախընտրել, քան թէ օտար հաստատութեանց հետ գործ ընել։

10-52 ՈՒԻՆՔԱՐՆԻՍ

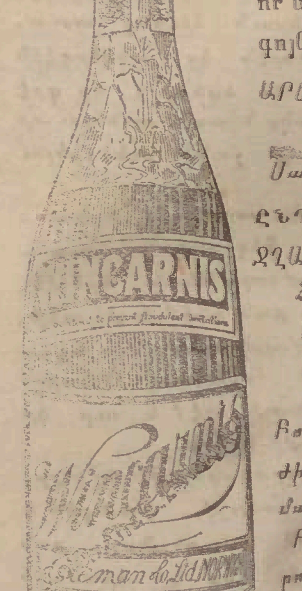

Կազդուրիչ իտեալ գինին, որ աշխարհիս մէջ լաւագոյն ըմպելիքն ընդդէմ
ԱՐԵԱՆ ԱՆՄԱՔՐՈՒԹԵԱՆ
Սակաւարիւնութեան
ԸՆԴՀ. ՏԿԱՐՈՒԹԵԱՆ
ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԳԷՇ ՍՆՆԴԱՌՈՒԹԵԱՆ

Բոլոր ականաւոր բժիշկներու գնահատման արժանացած է։ Բոլոր դեղարաններուն և դեղավաճառներուն քով կը գտնուի։ Կեդրոնատեղի, Սիրքէճի, Խորասանճի խան, թիւ 1, 5։

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒ

ՇԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹԸ
ԾԽԱԽՈՏԻ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ԴԷՄ
Թիւ 14

Խորասանիչ մաքրայով ծանօթ մեր սիկարի թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Առանց դէմ դառնալու բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յարգելի յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մաքսատան կից թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառները, ծխավաճառներ, աւելի շատ չահ ընելու համար, ուրիշ թղթեր կը քշեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Սպառողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկարի թուղթին կողքին վրայ և մէջը գտնուած խորասանիչին և իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ տպուած չոր դրոշմին ու 14 թիւին, նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին ազնուութեան։